THE LIBRARY OF CONGRESS GRATIS
REFERENCE DEPARTMENT
SERIALS DIVISION
WASHINGTON, D.C. 20025 N

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEPHONE: (312) 585-9500

Vol. LXCIII Kaina 20 c. PIRMADIENIS — MONDAY, LIEPA — JULY 2, 1979 Nr. 153

LKB KRONIKA NR. 37

Eina nuo 1972 metų
Perskaitęs duok kitam!

KOVA PRIEŠ ATP NUOSTATUS

(Tęsinys)

Religinėms procesijoms ir apeigoms lauke reikalaujama specialaus rajono vykdomojo komiteto leidimo (50 str.).

Jeigu ateistai turi teisę organizuoti eisenas, ruošti festivalius ir įvairias civilines šventes viešose vietose, tai lygiai tokią pačią teisę privalo turėti ir tikintieji. Tačiau per visą pokario laikotarpį nė vienai Lietuvos religinei bendruomenei nebuvo duotas leidimas religinei eisenai už šventoriaus ribų (išimtis daroma tik kunigų laidotuvių procesijai).

50-sis straipsnis draudžia kunigui atlikti religines apeigas tikinčiųjų butuose, pvz., pakrikštyti sergantį kūdikį, pašventinti namą ir kt. Šį draudimą tikintieji laiko antikonstituciniu kišimusi į privatų piliečio butą ir jo sąžinės reikalus. Šis straipsnis draudžia be vykdomojo komiteto leidimo net 3-4 tikintiesiems bendrai melstis lauke, miške ir net privačiuose tikinčiųjų butuose. Religines apeigas leidžiama atlikti tik prašant sunkiai sergančiam arba mirštančiam ligoniui. Taigi vykdomajam komitetui paliekama teisė spręsti, kada ligonis tikrai yra mirštantis arba sunkiai sergantis. Pavyzdžiui, Moldavijos TSR teritorijoje reikalaujama, kad gydytojas raštiškai paliudytų, jog ligonis tikrai sunkiai serga, ir tik tada kunigui galima tikėtis gauti vykdomojo komiteto leidimą aplankyti ligonį.

Jeigu tarybinė vyriausybė vers kunigus ir tikinčiuosius laikytis šių antihumaniškų, antikonstitucinių, prieštaraujančių Visuotinei Žmogaus teisių deklaracijai ir kitiems tarptautiniams TSRS susitarimams Nuostatų, tautoje bus sukeltas sąmyšis, milijonai tikinčiųjų pasijus nuskriausti ir pažeminti. Todėl mes dėl aukščiau išdėstytų motyvų prašome TSRS ir LTSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumus šiuos Nuostatus kuo greičiau atšaukti.

Tikinčiųjų teisėms ginti
Katalikų Komiteto nariai

— kunigai:

Jonas Kauneckas
Alfonsas Svarinskas
Sigitas Tamkevičius
Vincas Velavičius
Juozas Zdebskis

Visose Lietuvos vyskupijose kunigai rašo sovietinei valdžiai pareiškimus, protestuodami prieš Religinių susivienijimų nuostatus ir pareikšdami nusistatymą jų nevykdyti.

Religijų reikalų tarybos įgaliotinis P. Anilionis, sužinojęs apie parašų rinkimą, solidorizuojantis su TTG Katalikų Komiteto dokumentu Nr. 5, perspėjo vyskupus ir valdytojus, kad šie uždraustų kunigams pasirašinėti po tokios rūšies pareiškimais. Pa nevėžio vyskupijos vysk. Romualdas Krikščiūnas perdavė dekanams P. Anilionio įsakymą. Kunigai masiškai pasirašo po protesto pareiškimais. Pareiškimus pateiksime sekančiame "LKB Kronikos" numeryje.

(Pabaiga)

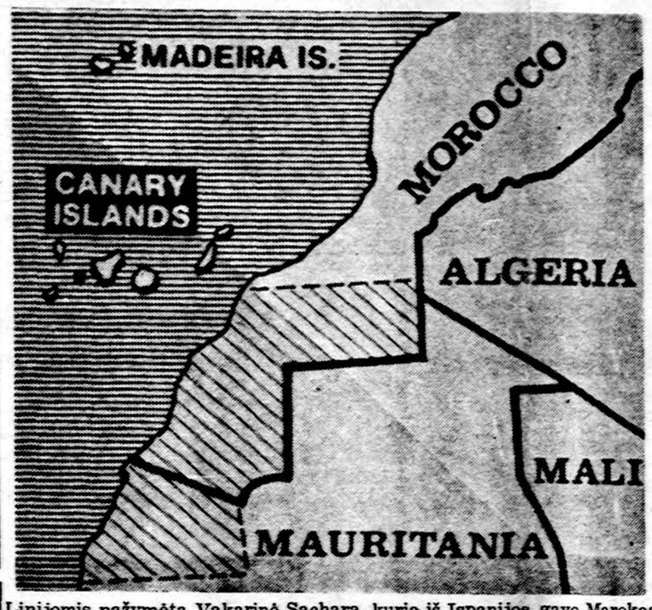

Linijomis pažymėta Vakarinė Sachara, kurią iš Ispanijos gavo Marokas ir Mauritanija. Alžiras remia Sacharos sukilėlius, kurie kovoja už savo nepriklausomą valstybę.

Sodybos sukėlė ginčus žydų tarpe

Teismas palaiko arabų pusę

Tel Avivas. —Izraelyje vyksta karšti ginčai dėl naujų sodybų steigimo okupuotose Jordano žemėse. Vyriausybės dauguma tvirtina, kad tos sodybos reikalingos Izraelio saugumui užtikrinti. Daug žydų veržiasi į tas žemes, norėdami ten apsigyventi, nes tai biblinės Judėja ir Samarija, kuriose nuo amžių gyveno žydai. Kiti izraelitai, jų tarpe net gynybos ministras Weizmanas, tvirtina, kad taika yra svarbesnė už kelias sodybas. Be to, Vakariniame krante gyvena šimtai tūkstančių arabų. Jie liks Izraelio piliečiai, jei tos žemės bus prijungtos prie Izraelio ir amžinai drums Izraelio saugumą ir tautinę vienybę.

Tie patys ginčai vyksta ir Amerikos žydų organizacijose. Praėjusią savaitę 62 žinomi Amerikos žydai parašė premjerui Beginui atvirą laišką, kuriame smerkia sodybas Vakariniame krante. Žydų spaudoje pasirodo įvairių nuomonių tuo klausimu.

Pačiame Izraelio seime — knessete, opozicijai iškėlus sodybų pasmerkimo klausimą, 39 atstovai balsavo už sodybas, o 31 — prieš. Žemės ūkio ministras Ariel Sharon šaukė parlamente: "Kol jūs čia rėkaujate, mes pastatėme naują namą, išvedėme mylią vamzdžių, išgrindėme mylią naujo kelio". Vyriausybei didelį spaudimą daro dežiniųjų žydų Gush Emunim organizacija ir jos karingoji šaka "Kach" partiją. Paskutiniuose rinkimuose Žydų gynybos lyga tegavo 2,000 balsų ir atstovo į kongresą nepravedė, tačiau ginkluoti partijos vyrai dažnai puola komunistų susirinkimus, trukdo taikos grupių mitinguose, muša arabus. Neseniai Izraelio televizija rodė, kaip policija suėmė šešis žydus, kurie puolė arabus prie Kiryat Arba sodybos. Jų tarpe du užpuolikai yra atvykę iš Amerikos. Jie tarnavo kariuomenėje Vietnamo karo metu. Izraelitus sujaudino vieno naujakurio arabų žemėse pasirodymas televizijoje. Jis atsivedė savo 3 metų sūnų ir, padavęs jam mikrofoną, paklausė, ką reikia daryti su arabais? Sūnelis atsakė: "Išpiaut juos".

Naujų sodybų gyventojai puldinėja arabų ūkius, namus, naikina pasėlius. Arabai atsilygina tuo pačiu. Šalia įvykių prie Nablus miesto, kur naujos sodybos statybą sustabdė Izraelio teismas, sodybos steigiamos ir prie Hebrono. Sodybų šalininkai nurodo, kad čia prieš 3,300 metų gyveno Abraomas, taigi čia žydų žemės.

Tarptautinėje teisininkų konferencijoje prof. Yoram Dinstein, Tel Avivo universiteto teisių fakulteto dekanas, pasakė, kad naujų sodybų steigimas Vakarų krante yra nelegalus, laužo tarptautinę teisę.

Amerikoje rabinas Arthur Hertzberg irgi pasmerkė naujuosius sionistus, pavadindamas juos "sionistų ajatolomis". Jie, prisidengdami religija, siekia politinių tikslų. Izraelio "rudmarškinių" puolimai arabų kaimuose tik užkerta kelią į taiką ir kenkia Izraeliui, pasakė rabinas.

Nemaži Kinijos statybos planai

Pekinas. — Kinijos valstybinio planavimo komiteto pirmininkas paskelbė, kad ateinančiais metais valstybė išleis 32 bil. dol. įvairių įmonių statybai. Planuojama pastatyti 23 cukraus refinerijas, 7 popieriaus fabrikus, 5 cheminio pluošto dirbtuves, 8 jėgaines, cemento fabriką, 3 medvilnės įmones. Apie 14 nuoš. visų investavimų skirta žemės ūkiui.

Nutarė mažinti naftos importus

Tokijo. — Japonijoje pasibaigusi pramonės valstybių vadų ekonominė konferencija paskelbė rezoliuciją, kurioje smerkiamas naftos kainų pakėlimas. Visos dalyvaujančios valstybės pažadėjo sumažinti naftos naudojimą ir jos pirkimą. Amerika irgi žada importuoti mažiau naftos, apribodama savo importus 8.5 mil. statinių per dieną. Europos Rinkos valstybės pažadėjo greit paskelbti, kokias ribas jos nustatys savo naftos importams.

Tęsia derybas

Pekinas. — Pirmadienį į Kiniją atvyko Vietnamo delegacija tęsti derybų dėl sienų ir taikos atstatymo. Delegacijai vadovauja Vietnamo užsienio reikalų viceministras Dinh Nho Liem. Pirmoji derybų dalis vyko Hanojuje ir pažangos parodė tik tiek, kad buvo apsimainyta karo belaisviais.

Prasidėjo debatai dėl SALT sutarties

Senate trūksta dar 17 balsų

Washingtonas. — Amerikos vyriausybės sluoksniuose SALT sutarties, kuri buvo pasirašyta Vienoje, patvirtinimas laikomas svarbiausiu šio dešimtmečio įvykiu. Sostinėje pilna gandų apie įtakingų asmenų nuomonę. Spėliojama, kas sutartį palaiko ir remia, kas ją atmeta. Neoficialiais duomenimis, senate už sutartį jau pasisakė 50 senatorių, tačiau ratifikavimui jų reikia 67. Kiti 25 ar 30 senatorių yra nusistatę prieš sutartį. Taigi, vyriausybės pastangos bus nukreiptos į 17 senatorių, kurie dar nežino, kaip balsuoti.

Illinois sen. Adlai Stevenson, svarbaus senato pakomitečio pirmininkas, pasakė, kad sutartis neturi pakankamai stiprių patikrinimo ir stebėjimo garantijų, todėl sovietams sutartį laužant, Amerika gali nieko nežinoti. Sen Frank Church, senato užsienio reikalų komiteto pirmininkas, nurodė, kad svarstant šią sutartį reikia atsakyti į du klausimus: ar ji duoda sovietams nepagrįstą persvarą, ir ar galima patikrinti, kaip jie sutarties laikosi. Jei tos dvi sąlygos nepatenkinamos, tai sutarties senatas nepatvirtins.

Gynybos sekretorius Harold Brown pareiškė, kad su šia sutartimi ar be jos Amerika visada turi turėti pakankamas žvalgybos galimybes, turi žinoti, ką sovietai su savo raketomis daro. Be sutarties tas uždavinys tampa sunkesniu.

Įdomu, kad tarp sutarties kritikų minimas toks asmuo, kaip JAV ambasadorius Maskvoje Toon. Prieš ją esąs generolas Edward Rowny, kuris buvo derybų delegacijos narys Ženevoje. Jis bandęs pasitraukti iš delegacijos, nes negalįs priimti kai kurių sutarties punktų. Buvęs laivyno operacijų viršininkas admirolas Elmo Zuwali yra aiškus sutarties priešas, kalbėjęs ne kartą apie jos trūkumus televizijoje.

Vienoje pasirašytame ir paskelbtame bendrame komunikate apie JAV ir Sovietų Sąjungos bendradarbiavimą sakoma: "Toks bendradarbiavimas turi būti grindžiamas principu visiškos lygybės, vienodo saugumo, suverenumo gerbimo ir nesikišimo į viena kitos vidaus reikalus pagrindu ir turi prisidėti prie tarptautinio įtempimo mažinimo ir taikaus valstybių savitarpiškai naudingų santykių plėtimo, kartu stiprinant stabilumą ir taiką visame pasaulyje".

Komunikatas baigiamas sovietams svarbiu prekybos ryšių klausimu. "Šalys patvirtino, kad ekonominiai ir prekybiniai santykiai yra svarbus elementas plėtojant ir gerinant dvišalius ryšius. Abi šalys pasisakė už šių santykių stiprinimą ir pripažino būtinumą likviduoti kliūtis, apribojančias abipusiškai naudingų prekybinių ir finansinių ryšių plėtojimą".

TRUMPAI IŠ VISUR

— NATO organizacija formaliai patvirtino strateginės ginkluotės sutartį, pasirašytą JAV ir Sov. Sąjungos. Organizacijos sekretorius Joseph Luns paskelbė, kad baigus teksto svarstybas, prieita išvados, kad sutartis bus naudinga. Jis pareiškė viltį, kad sutartis greit pradės galioti.

— Arabų kalba leidžiamas žurnalas paskelbė pasikalbėjimą su Libijos diktatorium Khaddafiu. Jis grasinęs visai sustabdyti keleriems metams Libijos naftos gamybą, siekdamas "nubausti Vakarus". Libija gamina 2 mil. statinių naftos kasdien. Didžioji jos dalis eksportuojama į JAV.

— Laoso prezidentas paskelbė, kad Kinija nesiliauja koncentruoti Laoso pasienyje kariuomenę, organizuoja manevrus, plečia ardomąją veiklą Laose, siunčia šnipus ir agitatorius. Padėtis pasienyje tebėra labai įtempta.

— Sovietų lėktuvnešis "Minsk" įplaukė į Japonijos jūrą, praėjusį penktadienį praplaukdamas Tsushima sąsiauri. Laivą lydi raketinis kreiseris ir didelis desantinis laivas. Japonijos gynybos agentūra mano, kad laivai pasiliks Ramiajame vandenyne.

— Kinijos liaudies kongrese kalbėjęs ministras Zhang Jingfu paskelbė gynybos biudžetą, kuris 2 bil. dol. didesnis už pernykštį ir sieks 12.5 bil. dol. Užsienio šalims paremti Kinija skiria 625 mil. dol.

— Valstybės departamento šaltiniai paskelbė, kad Amerikos atstovo susitikime su Nikaragvos prezidentu Somoza, šis žadėjęs pasitraukti su kai kuriomis sąlygomis. Jis norėjęs Amerikos pažado remti Tautinę Gvardiją ir siekęs teisės paskirti savo įpėdinį. Šios sąlygos buvo atmestos. Aršios kovos vyksta prie Masajos, Granados, Rivas ir Metagalpos miestų.

— Nors buvo skelbiama, kad Ugandos laikinasis prezidentas Lule išvyko į Britaniją, dabar kalbama, kad jis laikomas namų arešte Tanzanijoje. Jo vieton Ugandoje paskirtas kitas prezidentas Binaisa. Dėl šio pakeitimo Ugandoje buvo riaušių ir demonstracijų.

— Ateinančiais metais Izraelis planuoja parduoti ginklų už 600 mil. dol., paskelbė gynybos ministerija. Didelį pasisekimą turi Izraelio konstrukcijos tankas "Mercavah", kurio dalių daugumas gaminama Izraelyje. Tanko gamyboje 106 mil. dol. yra investavusi ir JAV vyriausybė.

— Federalinė vaistų administracija penktadienį uždraudė ūkininkams naudoti DES chemikalą, kuris buvo plačiai naudojamas galvijams tukinti. Jau seniai įtariama, kad chemikalas gali sukelti vėžio ligą. Nuo liepos 13 d. bus uždrausta jį gaminti ir pervežti, o nuo liepos 20 draudžiama duoti jį galvijams ir avims.

Prezidenas lankėsi P. Korėjoje

Seoulas. — Prezidentas Carteris Pietų Korėjoje naktį praleido kareivinėse, 13 mylių nuo Šiaurės Korėjos sienos. Iš ryto jis bėgo savo rytinės mankštos bėgimą, lydimas divizijos vado ir visos ryšių kuopos kareivių. Prezidentas pareiškė P. Korėjos prezidentui Parkui, kad nors Amerika stovi už žmogaus teises, ji stovi ir šalia savo sąjunginkų. P. Korėjos vyriausybė prašė prezidentą nesumažinti Korėjoje laikomos JAV kariuomenės.

Įtempimas Maroko Alžiro pasienyje

Maroko skundas JT Saugumo taryboje

Rabatas. — Maroko darbisinkų unijų federacijos buvęs vadas, dabartinis darbo ministras al Jdidi, pareiškė, kad darbininkų organizacijoje daug kas buvo padrąsintas Irano įvykių, nors tarp Irano ir Maroko guli daug smėlio.

Kada 1975 m. Ispanija atsisakė savo Vakarinės Sacharos dykumų ir padalino jas Mauritanijai ir Marokui, atsirado kritikų, kad niekas nepasiklausė vietinių gyventojų, kam jie nori priklausyti. Įsisteigė Polisario organizacija, kuri reikalauja apsisprendimo teisių ir naujos Afrikos valstybės "Saharoui" įsteigimo. Polisario frontą tuoj ėmė remti Alžiras, kuriam irgi parūpo gauti dalį dykumos, kuriose pilna fosfato kasyklų. Marokas surado 70 nuoš. pasaulinės fosfato rinkos. Prasidėjo dykumų karas, kuriame Marokas laiko pririšęs apie 45,000 kareivių, nors judrių, Alžiro ap ginkluotų "polisario" kareivių tėra 7,500. Sukilėlius remia Alžiras ir Libija.

Mauretanija, nuvertus senąjį režimą, linkusi derėtis su sukilėliais ir su Alžiru, tačiau Marokas į kalbas nesileidžia. Tarpininkais jau bandė būti Prancūzijos prezidentas ir Ispanijos karalius, tačiau, stebėtojų nuomone, Marokas artėja į karą su Alžiru. Neseniai įsikišo Afrikos Vienybės organizacija, atsiuntusi savo delegaciją iš Sudano, Nigerijos, Malio, Tanzanijos ir Gvinėjos atstovų. Tačiau Marokas kreipėsi į Jungtinių Tautų Saugumo Tarybą, nusiskųsdamas, kad Alžiras veda prieš Maroką atvirą kovą. Polisario teroristai puldinėja jau ne tik iguas Vakarinėje Sacharoje, bet įsiveržia ir į Maroko teritoriją. Marokas bus priverstas gintis nuo Alžiro puolimų, sakoma skunde.

Vakarų valstybėms daugiau reikia Alžiro ir Libijos naftos ir natūralių dujų, negu Maroko fosfato, todėl vis daugiau valstybių remia polisario sukilimą ir nepripažįsta Vakarinės Sacharos prijungimo prie Maroko. Šio karalius yra spaudžiamas karininkų, apsunkinamas didelių išlaidų, rūpesčius kelia Amerikos atsisakymas parduoti ginklų ir amunicijos. Prancūzijai ir Ispanijai irgi svarbiau išlaikyti gerus ryšius su Alžyru ir Libija, negu su Maroku, nors ideologinis Maroko vyriausybės veidas yra artimesnis Vakarams.

Nežinia, ką Saugumo Taryba nutars, tačiau 1975 m. Jungtinės Tautos pasisakė, kad Vakarų Sacharos žmonės turi teisę laisvai apsispręsti.

Stebėtojai mano, kad Maroko karalius, jei jis išeis prieš stipriai sovietų apginkluotą Alžirą, gali pralaimėti ne tik karą, bet ir savo sostą. Vak. Sacharos kare su polisario Marokas kas savaitę praranda apie 50 kareivių. Karas pareikalauja ir apie 40 nuoš. viso valstybės biudžeto, todėl daug karaliaus patarėjų siūlo kirsti Alžirui smūgį ir išspręsti šį klausimą visiems laikams.

Ieško prieglaudos Hong Konge

Hong Kongas. — Vietnamo pabėgėlių laivas audringame ore priartėjo prie Hong Kongo krantų ir daug pabėgėlių išlipo į krantą. Šis laivas laukė jūroje jau nuo vasario 7 d. Hong Kongas bėglių neįsileido, sakydamas, kad laive jiems geriau, negu perpildytose stovyklose, kur jau gyvena 58,667 pabėgėliai.

Kilus audrai, vietnamiečiai nukirto inkarų grandines ir vėjas atnešė laivą prie kranto, ant sekluмos. Pasirodžius Hong Kongo policijai, pabėgėliai mėtė į jos narius iš laivo įvairius daiktus, butelius.

Anglijos valdžia neseniai pasiuntė į Hong Kongą dar 900 kareivių, kurie turės padėti saugoti kolonijos sieną su Kinija, iš kurios per pusantrų metų atbėgo tūkstančiai pabėgėlių. Pasienyje buvo sulaikyta 44 tūkstančiai žmonių.

Naujas vyskupas Joliete

Jolieto vyskupijos naują vyskupu paskirtas Joseph L. Imesch, buvęs Detroito augziliaras, kunigas nuo 1956, vyskupu tapęs 1973 bal. 3 d.

Komunistų šnipai V. Vokietijoje

Krlsruhe. — V. Vokietijoje buvo suimti trys šnipai, tarnavę Rytų Vokietijos saugumui. Tarp SUItujų yra kariuomenės gen. štabo pulkininkas Siegfried Petrelli, 46 metų ir Anton Hummell, 48 m. JAV armijos techninis inspektorius. Trečias suimtas Steffen von Bamberg dirbo Bonos V. Vokietijos kultūrinių reikalų įstaigoje.

Mirė a. a. kunigas Juozas Venckus

Brooklyn, N. Y. — Po sunkios, nors trumpos, ligos birželio 30 d. 5:30 v.v. Brooklyno ligoninėje mirė a .a. kun. Juozas Venckus, S. J., 82 metų amžiaus.

Velionis buvo gimęs 1897 m. sausio 16 d. Upytėnų km., Veiviržėnų vls., Kretingos apskr., Mokėsi Telšiuose ir Voroneže, kur baigė gimnaziją, o įstojęs į jėzuitus studijavo Valkenburge, Olandijoje, vėliau Liuvene, Belgijoje ir Miunchene. Kunigu įšventintas 1927 m. rugpiūčio 4 d. Koelne, Vokietijoje. Mokytojavo Kaune jėzuitų gimnazijoje, dirbo tarp Miuncheno lietuvių, Ispanijoje, ilgiausiai Montevideo mieste, Urugvajuj. Buvo spaudos žmogus, daug rašęs teologiniais, filosofiniais ir gamtos mokslų klausimais įvairiuose laikraščiuose ir žurnaluose.

Pirmadienį pašarvotas Shalins laidotuvių koplyčioje Brooklyne, antradienį Apreiškimo par. Brooklyne 10 val. r. bus pamaldos, o po to bus pervežtas į Chicagą ir liepos 3 d. vakare pašarvotas Jaunimo centro salėje. Liepos 4 d. vakare pamaldos ir atsisveikinimas, o liepos 5 d. 10 val. r. koncelebracinės šv. Mišios, po kurių bus palydėtas į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

KALENDORIUS

Liepos 2 d.: Aristonas, Monegunda, Lengvinis, Žilvinė.

Liepos 3 d.: Tomas Apašt., Sunifa, Tautminas, Ata.

Saulė teka 5:18, leidžiasi 8:29.

ORAS

Debesuota su pragiedrėjimais, temperatūra dieną 82 l., naktį 70

LIETUVIAI CALIFORNIJOJE

LIETUVIŲ DIENOS

Los Angeles lietuvių Šv. Kazimiero parapijai, beveik nuo pat įsikūrimo 1947 metais, iki šioi vadovauja prel. J. Kučingis. Šiuo kartu norime paminėti tik vieną iš šios parapijos veiklos momentų, tai kasmet klebono organizuojamas Lietuvių dienas. Šiemet jos buvo jau 26-tąjį kartą. Tai tautinė losangeliečių lietuvių šventė. Įvadas į ją, kaip paprastai būna, tai bažnyčioje atliekamos iškilmingos pamaldos. Šiemet jas atlaikė ir pamokslą pasakė kun. Leonardas Andriekus, giedojo klevelandiečių ansamblis "Nerija", vietos solistai ir Br. Budriūno vad. parapijos choras. Pamaldos baigtos tautos himnu.

Didelė atrakcija buvo mūsų kruopštaus, nenuilstamo kultūrininko Broniaus Kviklio paroda Vilniaus universiteto 400-metinei sukakčiai paminėti. Šis kultūrininkas su dideliu atsidėjimu yra sukaupęs didžiulius kiekius įvairiausios lietuvių kultūrą vaizduojančios medžiagos. Jo turimų gausių rinkinių tarpe yra didelis kiekis eksponatų, susijusių su Vilniumi, jo praeitimi ir jame esančia iškiliausia, Lietuvai pasididžiavimą teikiančia institucija - Vilniaus universitetu. Šiuose jubiliejiniuose metuose kaip tik ir yra geriausia proga tą rinkinį parodyti viešumai. Padaręs tatai keliose vietovėse, šio rinkino sudarytojas Br. Kviklys atvežė jį į Los Angeles, kur birželio 16 ir 17 buvo suruošta Lietuvių diena. Parodai sutvarkyti jam talkininkavo vietos akademikai skautai, įskaitant ir jo dukrą su žentu Kulikauskus. Parapijos salėj per dvi eiles išstatyti stalai buvo nukloti senomis, retomis, o taip pat ir naujesnėmis knygomis bet įvairiais leidiniais, vienas stalas — bronzinėmis graviūromis. Abiem pasieniais buvo išstatyta eilės stendų, ant kurių iškabinti paveikslai, plakatai, dokumentiniai raštai ir senesniųjų ir vėlyvesniųjų Vilniaus miesto ir universiteto laikų. Paroda per abi dienas buvo gausiai lankoma, atskiri eksponatai studijuojami. Bendrai ši paroda iškelia Vilniaus universiteto reikšmę ir teikia lietuviui pasididžiavimą.

Šalia šios parodos gretimai buvo dail. Jurgio Račkaus dailės darbų paroda.

Po to buvo koncertas Marshal mokyklos auditorijoj. Jį atidarė parapijos komiteto atstovas I Bandžiulis. Amerikos himną pagiedojo, sūnui akompanuojant, A. Polikaitis. Programą pravedė Birutė Dabšienė. Sveikino garbės konsulas V. Čekanauskas, Altos vardu F. Masaitis, LB — R. Dabšys. Dainuoti pirmosios į sceną išniro klevelandiečių "Nerija". Tai studenčių vokalinis 15 mergaičių ansamblis. Vadovė R. Čyvaitė - Kliorienė, akomponiatorė K. Kuprevičiūtė. Dainininkės: K. Aukštuolytė, Rita ir Roma Balytės, M. Bankaitytė, R. Giedraitytė, O Kliorytė, Z. Kripavičiūtė, Nijolė, Sigutė ir Viktorija Lenkauskaitės, D. Miškinytė, L.Ročiūnaitė ir L. Švarcaitė. Jos padainavo net 20 dainų, pridėdamos dar porą bisui. Dainos žymioj daly buvo folklorinio pobūdžio. Vienetas gerai susidainavęs. Tatai parodo, kad vadovė ir dainininkės įdeda daug darbo. Jaunų, gražiai nuaugusių dainininkių vaizdas scenoje visam koncertui teikė "dainuojančios jaunystės" akcentą.

Stambiausia šio koncerto žvaigždė buvo sol. Genė Ugianskienė iš Philadelprijos. Grakštus ir laisvas laikymasis scenoje ir gana stiprus sodrus alto balsas gražiai skambėjo. Tad atrodė, kad scenoje įtaisyti mikrofonai solistei nebuvo reikalingi, ir gal net kiek kliudė. Per tris išėjimus į sceną solistė padainavo 12 dainų ir priedo "bisui". Pradėjo daina Vl. Jakubėno — Ar skauda man širdį. Kitos dainos buvo kompozicijos — Br. Budriūno, J. Gaižausko, B. Gorbulskio, G. Gudauskienės, V. Kairiūkščio, A. Raudonikio, M. Vaitkevičiaus ir paskutinioji, A. Bražinsko — Nemunėlį, padainavo drauge su klevelandietėmis. Akompanavo R. Apeikytė. Visi scenos dalyviai buvo apdovanoti gėlių puokštėmis. Ypač visus linksmai nuteikė, kai į sceną įžygiavo būrys šauniai pasipuošusių, galantiškai nusiteikusių berniukų ir kiekvienai klevelandietei įteikė po gėlių puokštę pridėdami po bučkį. Klebonas net suabejojo, kad jis tokius parengimus ruošdamas, gali užrūstinti losangelietes mergaites. Jam klevelandietės įteikė dirbinį — "lyra". Bendrai, šventė praėjo pakiliai. Žmonių buvo gausiai ir, nežiūrint gan didokų išlaidų, klebonas savo biuleteny paskelbė likus arti 3 tūkstančių grynais.

J. Kuprionis

Gausiai susirinkusi publika į Los Angeles Šv. Kazimiero parap. salę Lietuvių dienos koncertui birželio 17 d.

DVIEJUOSE HORIZONTUOSE

Kai sostinėje lankosi iš kitur atvažiavę lietuviai ar į šias apylinkes persikėlę gyventi, ne vienas jų nori pamatyti ir Lietuvos atstovybę, tą likusį kampelį, kuriame pasijunti lyg esąs savo žemėje — nepriklausomoje Lietuvoje. Juoba čia yra ir nemažai istorinių vertybių, kurios jokiu būdu nebūtų viešai rodomos pavergtoje Lietuvoje.

Vieną popietę skambtelėjau Lietuvos atstovui dr. S. Bačkiui ir paminėjau, kad Lietuvos atstovybę norėčiau parodyti vienai viešniai. "Prašau, mielai prašau. Langus neseniai baigė dėti, tad stiklų nebėra", atsakė Lietuvos atstovas.

O apie Lietuvos atstovą ir jo respektavimą man tuojau prisiminė šios savaitės įvykiai. Prezidentas Carteris, vos grįžęs iš Vienos, pirmadienio vakare atvyko į kongresą ir pasakė kalbą, kurią transliavo visi TV tinklai. Kalbos klausėsi kongreso ir vyriausybės nariai, taip pat ir užsienio diplomatai, jų tarpe ir Lietuvos atstovas dr. S. Bačkis. O Amerika, kaip ir kitos šalys, laikosi tam tikro protokolo. Pvz. į oficialias iškilmes diplomatai eina ir susėda tokia tvarka: ambasadoriai, po jų Charge d'Affairs ir pabaigoje ministeriai. Taip, kad Latvijos ir Lietuvos atstovai rikiuojami tuojau po ambasadorių. Iš viso Washingtone yra atstovaujama 135 pasaulio valstybėms, iš kurių 56 ploto ir gyventojų atžvilgiu yra mažesnės už Lietuvą. Kaip pasikeitęs pasaulio žemėlapis!

Į Lietuvos atstovybę nuvažiuoti nesunku. Pvz. paimk 16 gatvę, atsiremiančią į parką ties Baltaisiais rūmais, ja šauk tiesiai į šiaurės rytus ir privažiuosi Lietuvos atstovybę, seną, architektūriškai įdomu pastatą, dabar beveik prilipusį prie masyvaus, prieš keliolika metų išaugusio mūro. O šiaurės pusėje šalia Lietuvos atstovybės dieną ir naktį policijos saugoma Kubos misija, kur neseniai sprogo nelemtoji bomba, padariusi nemažai nuostolių ir Lietuvos atstovybei.

Mus pasitikusį dr. S. Bačkį klausiu, kas atlygino padarytus nuostolius?.

Taip, draudimo bendrovė atlygino, pasakoja dr. S. Bačkis, bet stikliai atliko tik savo darbą — sudėjo stiklus. Sulaužytų ar iškraipytų rėmų netaisė, kitus net sugadino.

Dabar, kai Washingtone dideliu kruopštumu ir sąžiningumu namai be perstogės atremontuojami ir pardavinėjami už pasakiškus pinigus, Lietuvos atstovybės namo, nors ir apluošinto, vertė smarkiai kyla. Bet pirmiausia kiekvienas paklauskime savęs, ar mums rūpi jų ateitis, ar mes ruošiam kokius planus ateičiai, kai tuo tarpu vis garsiau ir garsiau skamba skambučiai dėl galimo liūdno mūsų atstovybės likimo, dėl kurio, atrodo, negalėsiu kaltinti nei šio krašto vyriausybės, nei Maskvos...

Šį kartą pasitaikė pirmoji proga apžiūrėti visus penkis atstovybės aukštus. Pirmieji trys aukštai nuosaikiai suremontuoti, išdėstyti tinkamai baldai, daug paveikslų, tautinių papuošalų, beveik relikvinių suvenyrų. Jų tarpe ypač turtingos Onos ir dr. Stasio Bačkių asmeninės kolekcijos. Mane tiesiog pritrenkė pirmą kartą pamatyta sienoje kabanti medžio graviūra, Juozo Lukšos - Daumanto padovanota Bačkiams, Paryžiuje, prieš jam grįžtant į mirti Lietuvos laisvės kovų lauke. Kaip žinome, J. Lukšos - Daumanto grupėje buvo ir daugiau lietuvių, kurių vieni su Daumantu, kiti - kitais skrydžiais grįžo į Lietuvą, į partizanų kovų lauką. Jų visų, kurių didžiosios daugumos nebėra gyvųjų tarpe, pasirašytas albumas — dovana Bačkiams —saugomas Lietuvos atstovybėje. Taip pat neprikl. Lietuvos lėlių rinkinys, buvęs išstatytas 1939 m. įvykusioje pasaulinėje parodoje Nem Yorke, ir visa eilė kitų, tiesiog relikvinių suvenyrų. Prel. Audrio Bačkio užimamomis labai aukštomis pareigomis Vatikane didžiuojasi lietuviai, kur jie begyventų. Su malonumu savo sūnų prisimena ir tėvai. Kaip tik Lietuvos atstovybėje laikomas prel. A. Bačkio gautų relikvinių dovanėlių bei įvairių suvenyrų rinkinys. Dovanos gautos įvairiose kraštuose, prelatui dirbant Vatikano nunciatūrose. Jis dovanas siunčia tėvams , kad būtų laikomos vienoje vietoje - laisvos Lietuvos atstovybėje, tos Lietuvos, kurioje ir prelatas gimė.

Kokios paskutinės žinios iš sūnaus? — klausiu Bačkių, žvelgdamas į spalvotas nuotraukas, kuriose prel. A. Bačkis kalbasi su popiežium Jonu Paulium II. Pasirodo, kai tik popiežius sugrįžo iš kelionės Lenkijoje, pirmiausia prel. A. Bačkiui pasakė: "Buvau netoli tavo tėvynės..."

O dabar dar apie atstovybės rūmus. Ketvirtas ir penktas aukštai visai uždaryti. Prieš eilę metų atstovybės stogas buvo sukiuręs, vanduo tekėjo sienomis, darė nuostolius. Ir dabar tie nuostoliai viršutiniuose aukštuose aiškiai matomi. Bet dr. S. Bačkis susitarė su arch. Zubkum, architektas atsiuntė talkininkus, sulopė stogą, suremontavo pirmuosius aukštus ir taip keleriems metams atstovybės rūmai, nors ir apluošę, liko išgelbėti. Taip, tik keleriems metams. O kas bus po to. Pagrindiniams remontams, kurie darosi būtini, reikia dešimčių tūkstančių dolerių. Beveik per 40 metų daug padėję neprikl. Lietuvos piniginiai resursai dramatiškai baigiasi. Kiek žinau, bendrinių mūsų organizacijų vadovai atstovybės klausimu dar nėra suradę tinkamo sprendimo. O skambučiai vis garsiau skamba...

Penktasis atstovybės aukštas kuone ištisai užverstas archyvine medžiaga. Atrodo, medžiaga suklasifikuota, surišta, įpakuota. Dešimtys storų įvairių laiškų aplankų, ryšulių ryšuliai dokumentų. Taip, juk čia šitame aukšte nepriklausomos Lietuvos istorija, dokumentai, kurių istorikai ateityje nepaprastai ieškos. Koks likimas jų laukia? Jei kartais atstovybei dėl mūsų pačių nerangumo teks užsidaryti, kas ir kur sunkvežimiais išveš šiuos visus dokumentus, tą brangią Lietuvos istorinę medžiagą? Vieną kitą tų ryšulių buvo pradaręs dr. T. Remeikis, valandai kitai užsukęs į atstovybę. Kiek žinau, šis mokslininkas gerai suprato, kokios vertės medžiaga ten laikoma.

Įdomu pavaikščioti po Lietuvos atstovybės rūmus Washingtone, ypač kai juose šeimininkauja tokie svetingi šeimininkai, kaip Bačkiai. Bet, čia bevaikštant, kartu suliepsnoja ir begalinis rūpestis: kas šios brangios lietuviui vietos laukia ateityje? Kaip gera būtų, kad tuos perspėjančius skambučius dar giliau į širdį imtų lietuvių tautinės bendruomenės vadovai ir kiekvienas susipratęs lietuvis.

Vl. R

Clevelando Nerija dainuoja Los Angeles, Calif. Nuotr. L. Kanto

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
Telef. — 337-1285
AKIŲ LIGOS - CHIRURGIJA
Ofisas:
700 North Michigan, Suite 409
Valandos pagal susitarimą

SOPHIE BARCUS
RADIO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 3:00 — 3:30 val. popiet. — Šeštadienį ir sekmad. nuo 8:30 iki 9:30 v. ryto.
Telef. 434-2413
1490 AM
7159 S. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

Įsigykite šią populiarią plokštelę
RADVILA PERKŪNAS - LA GIOCONDA - TOSCA
TURANDOT - AIDA - LA JUIVE - ANDREA CHENIER
CARMEN - MANON - LESCAUT - PAGLIACCI
STASYS BARAS, tenoras
Stuttgart'o Simfoninis orkestras
Dirigentas DARIUS LAPINSKAS
Tai viena populiariausių plokštelių. Kaina su persiuntimu $7.30 Amerikoje. Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629

Sportas Nepriklausomoje Lietuvoje
JONAS NARBUTAS
PIRMOJI dalis apima nuo 1919-1936, 432 pusl. Kaina su persiuntimu $9.50.
ANTROJI dalis — įvykiai aprašomi nuo 1937-1940 metų laikotarpį daugiausia skirta apie Lietuvos sporto didžiuosius laimėjimus, 445 pusl. Kaina su persiuntimu $9.50.
Abu leidiniai didelio formato su daugel iliustracijų, gražiai išleista. Spaudė Morkūno spaustuvė 1978.
Užsakymus siųsti:
"Draugas", 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629.
Illinojaus gyventojai prideda extra 45 ct. taksų.

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Second class postage paid at Chicago, Ill. Published daily except Sundays, Legal Holidays, days after Christmas and Easter by the Lithuanian Catholic Press Society

Publication Number (USPS — 161000)

Subscription Rates $37.00 — Chicago, Cook County, Illinois and Canada. Elsewhere in the U.S.A. $35.00. Foreign countries, $37.00.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kviekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokestį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	6 mėn.	3 mėn.
Chicago ir Cook apskr.	$37.00	$19.00	$15.00
Kitur J.A.V.	35.00	18.00	13.00
Kanadoje U.S.A.	37.00	19.00	15.00
Užsienyje	37.00	20.00	15.00
Savaitinis	25.00	15.00	9.00

● Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
● Redakcija dirba kasdien 8:30 — 4:00, šeštadieniais 8:30 — 12:00.
● Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

SKIRTINGI POŽIŪRIAI

Kartą Adl. Mencelio mokinys pasivėlino į pamoką. Užduęs jis atsiprašinėjo mokytoją, aiškindamas, jog atbėgęs tiesiai iš pasimatymo, todėl maestro privaląs suprasti ir jam atleisti. Tačiau Mencelis ėmė jį rūsčiai barti.

— Ar jūs niekad neskyrėte širdies moterėliai! — bandė ginti jaunuolis.

Ne, tik akis, — atsakė jam mokytojas.

DR. IRENA KYRAS
DANTŲ GYDYTOJA
2800 W. 59 St., Chicago — 476-2112
Val. pagal susitarimą. Pirm., treč., ketv. 9 iki 6 val. Šeštad. 9 iki 1 val.

DR. K. G. BALUKAS
Akušerija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija.
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Jei neatsiliepia skambint 374-8004
Priima ligonius pagal susitarimą.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
Marquette Medical Center
6132 So. Kedzie Avenue.
Val.: pirmad., antrad. ir ketvirtad. 6 iki 7:30 val. vakaro.
Šeštad. nuo 1 iki 3 val.
Pagal susitarimą.
Ofiso telef. WA 5-2670.
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048.

Tel. ofiso HE 4-5849; rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 1:00 - 5:00 val. popiet, treč. ir šešt. tik susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val.: pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penkt. 10-4; šeštad. 10-3 val.

Ofis. tel. 735-4477; Rez. 246-2839
DR. E. DEIKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Specialybė — Nervų ir Emocinės ligos.
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. — BE 3-5893
Specialybė Akių ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. — PR 8-6220
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 8-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

1002 N. Western Ave., Chicago
Tel. 489-4441
Dr. K. A. JUCAS
ODOS LIGOS — CHIRURGIJA
7110 W. 127 St., Palos Heights
Tel. 361-6720
Valandos pagal susitarimą

Įstaigos ir buto tel. 652-1381
DR. FERD. VYT. KAUNAS
BENDROJI MEDICINA
1407 So.49th Court, Cicero, Ill.
Kasdien 10-12 ir 4-7
Išskyrus treč. ir šeštad

Tel. ofiso ir buto: OLympic 2-4150
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak., išskyrus trečiadienius ir šeštadienius 12 iki 4 val. popiet.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
Lietuvis gydytojas
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12-4 val. popiet ir 6-8 val. vak. Treč. ir šeštad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryto iki 1 val. popiet.
Ofs. tel. 737-1168, rez. 239-2919

Ofs. HE 4-1818; rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
71-os ir Campbell Ave, kamp.
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 3 iki 7 v. p. p. Tik susitarus.

Telef. — 282-4422
DR. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Ofisai:
111 NO. WABASH AVE.
4200 NO. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS
(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "Contact lenses".
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antrad. nuo 1-4 popiet ir ketv. nuo 5-7 vakare.
Ofiso tel. 776-2880, rezid. 448-5548

DR. J. J. SIMONAITIS
Tel. — GR 6-8617
6958 S. Talman Ave.

Ofiso tel. HE 4-2123, Namų GR 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad 2-5 ir 6-7 — iš anksto susitarus.

Ofs. tel. 586-8166; namų 381-3772
DR. PETRAS ŽLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 West 63rd Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 2-7; šeštadieniais pagal susitarimą.

Apsimoka skelbtis dien. DRAUGE, nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis, gi skelbimų kainos yra visiems prieinamos.

Sovietai ginkluojasi ir

SKAITOSI TIK SU FIZINE JĖGA

Jeigu tikėtumėm užsieniui skirta komunistų propaganda, susidarytumėm įspūdį, kad Sovietų Sąjunga yra "taikingiausias" kraštas. Niekur nėra tiek daug "taikos komitetų", kaip Sovietuose. Bet jie iš tiesų yra "opiumas" užsieniui". Ypatingai daug šaukiama už branduolinių ginklų uždraudimą.

Tačiau visa tai yra tiktai teorija, prieštaraujanti gyvenimo tikrovei. Sovietų Sąjunga niekada, įskaitant ir pirmuosius pokario metus, nebuvo sustabdžiusi savo apsiginklavimo ir nesiruošia tai daryti.

Užsieniui skirtuose leidiniuose Sovietai vaizduojami su taikos balandžiu rankoje, bet kai kurie vidaus leidiniai yra realistiškesni ir pateikia bent dalinės tikrovės vaizdą. Taip žurnale "Mokslas ir technika" atsargos generolas majoras inžinierius ir technikos mokslų kandidatas Pavel Plotnikovas prisipažįsta, kad "Sovietų Sąjungoje yra sukurta galinga ekonominė bazė, specialios apsaugos pramonės šakos, kurios aprūpina armiją ir karo laivyną moderniškais ginklais ir karo technika. Armijos žinioje yra raketos ir atominės bombos. Yra sukurtos naujo tipo ginkluotos pajėgos — strateginės reikšmės raketų daliniai. Jie aprūpinti naujausiomis raketų sistemomis, kurios gali siųsti atominius šovinius į bet kurį mūsų planetos tašką... Sovietų oro laivyno pagrindą sudaro viršgarsiniai atominių šovinių lėktuvai, kurie nepalietę priešo priešorinės apsaugos zonos, gali duoti smūgį kiekvienam taikiniui, lėkdami 3000 kilometrų per valandą greičiu, skrisdami 30 km. aukštyje."

*

Ypatingai esąs sustiprintas Sovietų karinis jūros laivynas. Laivų tarpe vis daugiau atsiranda branduoline energija varomų laivų. Ypač galingi esą laivai minininkai. Sovietų torpedos esančios apginkluotos atominiais užtaisais. Šia proga generolas P. Plotnikovas pažymi, kad "mūsų laivynas gali suduoti smarkius smūgius ne vien tiktai jūros taikiniams, bet ir padėti sutriuškinti priešo sausumos kariuomenę. Oro apsaugos kariuomenės daliniai yra ginkluoti zenitinėmis raketomis, lėktuvnešiais ir atomine technika. Priešorinės apsaugos žinioje yra už garsą greitesni naikintuvai su stipria ugnies pajėga ir dideliu veiklos spinduliu. Šie lėktuvai gali veikti prie visokių oro sąlygų ir sunaikinti taikinius iš bet kokio aukščio. Branduolinės energijos panaudojimas privedė prie atominės energijos panaudojimo povandeniniuose laivuose ir kituose kariniuose įrengimuose." Tiek ištraukų iš gen. Plotnikovo rašinio.

*

Po II pasaulinio karo buvo daugybė įvairių nusiginklavimo konferencijų, tačiau nė vienai jų nepasisekė suvaržyti apsiginklavimą. Visiems aišku, kad, leisdama įvairiausius "taikos" šūkius, labiausiai ginkluojasi Sovietų Sąjunga. JAV-bių, D. Britanijos ir Vakarų Vokietijos kariniai stebėtojai teigia, kad pastaruoju metu Sovietų karinės pajėgos yra prašokusios vakariečių pajėgas. Pvz. vien tiktai Baltijos jūroje Varšuvos pakto karinės pajėgos esančios keturis kartus didesnės už NATO pajėgas. Taigi mūsų Baltijos jūra pilna rusų karinių laivų ir kitų įrengimų.

Vakarinių vokiečių spaudos agentūra skelbia, iš patikimų šaltinių gavusi žinių apie dabartines Sovietų jūros pajėgas. Maskvos laivynas turįs dabar 449 povandeninius laivus, 939 karo laivus, 386 mininikus, 200 invazijos laivų ir 1381 invazijos lėktuvą. Kiek žinoma, šiuo metu rusai dabar turį tris kartus daugiau povandeninių laivų kaip JAV-bės. Rusų karo laivų statyklose dabar statoma mažiausia 12 naujų povandeninių laivų, keli kreiseriai naikintojai.

*

Vakarai yra dabar susirūpinę Maskvos laikysena Baltijos jūroje, kurią rusai yra paskelbę "taikos jūra". Paskutinėmis žiniomis Baltijos jūroje Sovietai laiką 522 karo laivus, 44 helikopterius. Jų tarpe esą 74 povandeniniai laivai, iš kurių 6 apginkluoti branduoliniais ginklais. Jie gali apšaudyti Vakarų Vokietiją, Paryžių ir šiaurinę Skandinaviją. Taip pat patirta, kad Sovietai stato 15,000 tonų povandeninį laivą, kuris savo raketas galėsiąs leisti panėręs po vandeniu. Šios raketos būsiančios daugiagalvės ir galėsiančios pasiekti taikinius ligi 10,000 kilometrų.

Šaurės jūroje Maskva laiko 189 povandeninius laivus. Karo atvekų jūros flotilija su savo rezerviniais daliniais galėsianti nutraukti susisiekimą tarp Vakarų Europos ir Amerikos.

Nėra paslaptis, kad ir Sovietų povandeniniai laivai turį suradę naują kelią į Atlantą, kad galėtų apeiti NATO įruoštas kliūtis prie Islandijos. NATO stebėtojų žiniomis Sovietų povandeniniai laivai plaukią po poliariniu ledu ir prie Grenlandijos pasiekią Kanados salas. Rusai išdidžiai skelbia: "Sovietų Sąjungos karo laivyno vėliavos plevėsuoja dabar visuose vandenynuose".

Tačiau Maskva turi ir nemaža sunkumų, paruošdama tinkamas komandas bei įgulas. Daugelis jų karinių laivų yra pasenę. Nežiūrint to, rusai visomis išgalėmis ginkluojasi, kaip įmanydami.

Suomių, švedų agentūros tvirtina, kad rusai prie Dauguvos žiočių statą Daugavdrivos uostą, skirtą kariniam laivynui. Vakarų ekspertai mano, kad naujasis uostas būsiąs viena svarbiausių rusų karinių bazių Baltijos jūroje. Dabar Baltijos laivyno štabas yra Karaliaučiaus srityje. Labai svarbi rusų karinio laivyno bazė esanti Pilavoje, kuri dabar vadinama Baltisku. Baltijos jūros flotilijai pavesta saugoti ir dalį Šiaurės jūros, o taip pat Lamanšo kanalas. Kitą šios jūros dalį ir Atlanto vandenyną saugo laivynas, laikomas Kolos pusiasalyje ir Murmanske.

★

Prieš vakariečius, jų karinių bei ekonominių pajėgų susilpninimo kryptimi Maskva ypač smarkiai veikia. Jos agentai visomis išgalėmis stengiasi didinti ir gilinti energijos krizę. Pastaruoju metu Sovietai deda ypatingas pastangas sunaikinti vakariečių branduolinės energijos šaltinius. Šiam reikalui jie visuose Vakarų kraštuose kelia demonstracijas, neramumus. Kadangi tokie įvykiai sukeliami vieną dieną bent keliose valstybėse, galima aiškiai suvokti, kas juos kursto ir režisuoja. Tuo tarpu Sovietų branduolinės jėgainės yra nepalyginamai daugiau pavojingos. Tačiau neteko girdėti, kad kas dėl jų skleidžiamo radioaktyvumo protestuotų.

Išvada. Jei Vakarų kraštai nori laisvai gyventi, turi visomis išgalėmis susijungti ir stiprinti savo apsiginklavimą. Rusai supranta tiktai vieną — kumščio kalbą.

Reikia pagirti Amerikos karinius vadus, kurie yra pakankamai apdairūs ir gerai mato, kur slypi pavojus. Tačiau reikia apgailėti, kad šio krašto politikai sudarinėja tokias Amerikai nenaudingas sutartis, kaip SALT II. Todėl visų geros valios ir laisvę mylinčių Amerikos piliečių pareiga yra įtaigoti savo senatorius, kad jie neratifikuotų šiam kraštui žalingos sutarties, kuri galėtų atidaryti vartus į pražūtį.

b. kv.

NORĖČIAU SUSITIKTI PRIE LAISVĖS PAMINKLO

Pokalbis su Valentinu Morozu, neseniai ištrūkusiu iš komunistų kalėjimo

New Yorke apsilankė ukrainiečių istorikas, buvęs politinis kalinys Valentinas Morozas, vienas iš penkių neseniai iškeistų sovietinių disidentų. Šis lieknas, inteligentiškos išvaizdos 43 metų ukrainietis pasisveikino lietuviškai. "Laba diena", — pasakė jis įėjęs ir nusišypsojo drovia, net vaikiška šypsena. Nebuvo panašu, kad čia stovi ilgametis politinis kalinys. "14 metų bastydamasis per kalėjimus ir lagerius, aš visur sutikau lietuvių ir persisunkiau didele pagarba jūsų tautai. Kažką ypatingo, ramaus ir nepalaužiamo turi jūsų žmonės", — pasakė jis ir vėl nusišypsojo, keistai įtraukdamas pečius, tarsi labai žemai nusilenkdamas.

Kadangi, tik atsidūręs Vakaruose, Valentinas Morozas pirmiausia iškėlė tautinio klausimo svarbą Sovietų Sąjungoje, užklausėme, kokia jo nuomonė apie tautinį judėjimą Lietuvoje.

Aš su džiaugsmu atsakysiu į šį klausimą, — pradėjo Morozas. — Apie lietuvių tautinį sąjūdį daug galima pasakyti. Tai labai stiprus reiškinys. Faktiškai, kiek man žinoma iš lietuvių disidentų pasakojimų, Lietuvoje tautinis judėjimas yra pasiekęs viršūnę to, kas vyksta Sovietų Sąjungoje. Niekur nebuvo tokios situacijos kaip Kaune, kai po herojiško Romo Kalantos žygdarbio įvyko manifestacija, į kurią išėjo visas miestas. Niekur nebuvo tokios situacijos, kad jaunimas išsiveržtų į gatves su šūkiais: "Lauk iš Lietuvos, okupantai!", kad milicija juos vaikytų, o vis dėlto nesugrūstų visų į kalėjimus. Mes, ukrainiečiai, — sakė Morozas, — tokiais dalykais negalime pasigirti. Ir niekas, išskyrus lietuvius, negalėtų pasigirti tokiom demonstracijom ir jaunimu, kuris drįstų iškelti savo tautines vėliavas, — kalbėjo jis.

Kitas įrodymas yra lietuviška Kronika, kuri, kaip visiems žinoma, eina nepaisant areštų. Man žinomi faktai liudija, kad Lietuvoj disidentinis sąjūdis verda giliai ir neužgniaužiamai, šiandien Lietuvoje yra tokia padėtis, kad apie rusifikaciją kalbėti netenka. Kol kas rusams sunku išsiversti be lietuvių kalbos Kaune, — sakė Morozas. — Taigi, lietuviams nėra dilemos: būti ar nebūti. Lietuva tvirtai stovi ant tautinio pamato. Ir čia didelis skirtumas nuo kitų tautų Sovietų Sąjungoje, pavyzdžiui, kad ir latvių.

Užklausėme Morozo, kokia jo nuomonė dėl tautinio klausimo ateities Sovietų Sąjungoje, turint galvoj procesus, vykstančius šalies viduje.

— Aš manau, kad mes turime, kiek įmanoma, plačiau apšviesti Vakarus ir įtaigiai iškelti tokią tezę: išsivaduojamojo judėjimo ateitis Tarybų Sąjungoje glūdi ne vadinamam demokratiniam sąjūdy, bet tautinių sąjūdžių sumoje — pasakė Morozas. — Pobrežnevinė Rusija taps dar pavojingesne Vakarams. Tad klausimas yra: ne kaip demokratizuoti Tarybų Sąjunga, bet kaip sugriauti imperiją, — kalbėjo Morozas. — Aš nieko bloga nenoriu pasakyti apie rusų demokratinį sąjūdį, bet žinau, kad, jei iškils klausimas — demokratija be imperijos ar imperija be demokratijos — daugelis rusų pasirinks imperiją, — sakė Morozas. Tad, iš vienos pusės, mes turime bendradarbiauti su demokratiniu judėjimu Maskvoje, bet, iš kitos pusės turim gerai suprasti, kad mūs kelias veda per imperijos griuvėsius ir kad mums tautinis klausimas turi būti pirmame plane".

O kokia jo nuomonė apie Helsinkio grupes ir jų veiklą, — užklausėme.

— Taip jau išėjo, kad Ukrainos ir Lietuvos Helsinkio grupės susikūrė tais pačiais metais. Ir po areštų išsilaikė tik Ukrainoje ir Lietuvoje, (neskaitant Maskvos). Aš manau, — sakė Morozas, kad ukrainiečių Helsinkio grupės įstei gimas itin svarbus reiškinys jau vien dėl to, kad pirmą kartą per 50 metų Ukrainoje susikūrė legali opozicija, be kurios beveik neįmanoma veikti. O čia yra tai, kad valdžia palaipsniui turi pratintis prie legalios organizuotos opozicijos egzistavimo. Ir tai svarbu. Tad turime padaryti viską - sakė Morozas, — kad Ukrainos ir Lietuvos Helsinkio grupės būtų išsaugotos ir tęstų savo darbą. Manau, kad šios grupės — šiandien mums brangiausias kūdikis, kuriuo turim rūpintis, globoti ir puoselėti, sakė Valentinas Morozas per pasikalbėjimą lietuvių redakcijoje New Yorke.

Į tarybinius šnipus iškeistą ukrainiečių istoriką Valentiną Morozą sutikus New Yorke, sunku buvo patikėti, kad jis 14 metų praleido Gulage, perėjo ilgus tardymų seansus ir karcerius, penkių mėnesių bado streiką ir 1974 metais buvo prie mirties. Morozas greičiau atrodė padžiūvęs ir susidvasinęs nuo mokslo, o ne nuo lagerinio gyvenimo. Jis priminė liekną ir elegantišką prieškarinį Lvovo universiteto doktorantą, vykstantį pasitobulinti į garsųjį Harvardą. Nors Morozas tikrai yra pakviestas dėstyti Harvardo universiteto ukrainiečių institute, bet baigtieji jo universitetai — Ukrainos tautinis išsivadavimo sąjūdis ir Maskvos bausmės už tai, — kalėjimai ir lageriai. Paklausėme jo, ar daug lietuvių kalinių jam teko sutikti per tuos ilgus metus.

— Noriu pradėti nuo lietuvio, kurį sutikau 60-ais metais, kai buvau pasodintas pirmą kartą. Buvo toks atsitikimas, — pasakojo Morozas. — Atėjau į svetimą lagerio sekciją, į svetimą patalpą ir ten pradėjau kalbėtis su vienu aukštu šviesiaplaukiu jaunuoliu. Maniau, jis iš Vakarų Ukrainos. Plačiau išsikalbėjus pajutau akcentą, tad ir paklausiau, iš kokios konkrečiai jis vietos esąs. O jis atsakė esąs lietuvis, išmokęs ukrainiečių kalbą. Lageriuose buvo daug lietuvių. Jų tarpe teko susitikti nemaža, kurie skaitė ukrainiečių kalba, o kiti galėjo susikalbėti. Paprastai visur taip išeidavo, kad lietuvių mes nelaikėm svetimais — pasakojo Morozas. Bendraujant netuėjome jokių nesusipratimų. Lageriuose ukrainiečių santykiai gražiausiai susiklostydavo su lietuviais ir gruzinais. Ir ta tradicija eina iš seno. Matyt, ukrainiečių ir lietuvių dvasioje yra kažkas bendra, skamba tos pačios stygos, — sakė Morozas. — Įdomu, kad karo metais Ukrainoje iš lietuvių sudaryti daliniai vokiečių armijoje nuostabiai bendradarbiavo su mūsų partizanais — O UN ir UPA: Organizacja Ukrainskych Nacionalystuj ir Ukrainska Posutanska Armyja. Lietuviai davė ginklus, bet perspėdavo, kai vokiečiai ruošėsi pradėti baudžiamąsias akcijas. Apie tai žinau iš mūsų senų pogrindininkų, — pasakojo Morozas. — Prisimenu dar tokį pasakymą. Vienas mano tėvynainis, kuris sėdėjo lageriuose nuo 1940 metų ir sulaukė tų laikų, kai jau buvo leidžiami saviveiklos rateliai ir dainos scenoje, pasakė: Lietuvių ir dainos tokios, kaip mūsų, ukrainiečių, — tuo Morozas pabrėžė gilumines ukrainiečių simpatijas lietuviams.

Paklausėme, ką iš lietuvių politinių kalinių jam teko sutikti pastaraisiais metais Mordovijoje. Ir Morozas papasakojo apie Henriką Jaškūną ir Balį Gajauską.

Afganistanas tampa Sovietų kolonija. L. Brežnevas sveikinasi su Sovietų pastatytu diktatorium Tarakiu.

Kartu vėl prisimindamas ten ukrainiečių - lietuvių bičiulystės. Mane labai sujaudino faktas, — sakė jis, — kai jau dabar ypatingo režimo lagery Jaškūnas atsiminė ukrainietišką dainą, kurią buvo išmokęs dar 1945 metais tuose Vorkutos lageriuose, kur mirtis kasdien žiūrėjo į kalinius iš kulkosvaidžių vamzdžių sargybos bokšteliuose.

Su ypatinga pagarba Morozas atsiliepė apie Balį Gajauską.

— Man didelį įspūdį padarė Gajauskas savo nekrentančiu į akis, ramiu, bet labai tvirtu principingumu. Jo asmenyje aš pamačiau, kas yra lietuviška siela, kas yra lietuviškas dvasingumas. Ir dar kažkoks ypatingas sugebėjimas užlyginti visus ginčus, nuraminti, sutaikyti. Šis bruožas, kaip aš pastebėjau, pas lietuvius labai išvystytas. Mes, ukrainiečiai, — sakė Morozas, — truputį jums pavydim, nes dažnai mėgstam tarp savęs pasiginčyti, — pridūrė jis nusišypsodamas. Gajauskas labai tvirtai lakosi lageryje. Jis pareikalavo , kad jo santuoka su žmona Irena būtų religinė, — p asakojo Morozas. — Bet jam buvo atsakyta, kad kunigas neturi teisės atvykti į lagerį. Gajauskas ir toliau laikosi savo reikalavimo. Tad, Morozo nuomone, ne tik lietuviai, bet ir visi tikintys žmonės Vakaruose turi šiuo klausimu padėti Gajauskui. Tai būtų principinė kova už konkrečias žmogaus teises, už švenčiausią teisę — teisę į bažnytinę santuoką, — sakė Morozas.

Toliau jis paminėjo, kad daug gera yra girdėjęs apie seniausiai kalinamą lietuvį Petrą Paulaitį. Su didele pagarba jam pasakoję apie Paulaitį kartu su juo sėdėję politiniai kaliniai. Gražiai charakterizavę politiniai kaliniai ir Viltorą Petkų, šiuo metu kalinamą Čistopolio kalėjime. Iš viso, — pabrėžė Morozas, — lietuviai turi gerą vardą Gulago salyne.

Užbaigiant paklausėme, ką Morozas norėtų perduoti mūsų žmonėms. "Aš norėčiau perduoti lietuviams pačius nuoširdžiausius sveikinimus ir aš norėčiau su jais susitikti prie laisvės paminklo laisvame Kaune", — pasakė atsveikindamas Valentinas Morozas.

PROTO GALIA

Sakoma, kad žmogus žmogui, protas protui nelygūs. Per kartų kartas, per amžių amžius dar geriau nesusektų aplinkybių dėka gema pasauly nemirtingieji, Gėtės, Dantės,, Beethovenai, Šekspyrai ir visa eilė kitų, o greta jų milijonai menkučių šešėlių sužiba ir pranyksta vos praregėję, o kiek sunyksta primityvaus žmogaus stadijoje!

Plačiau nesileidžiant į sveiko žmogaus proto higieną, į proto vystymosi aplinkybes, reikia pažymėti, kad visų rūšių psichiniai nenormalumai, įvairių įvairiausios nervų ir smegenų ligos sutrukdo, aptemdo, jausmai užgožia, jutimai nustelbia ir neleidžia normaliai protauti, — sako žymieji psichologai.

Pasak tyrinėtojų, visų proto ligų pasireiškimas, imtinai iki pamišimo, ir glūdi šiame protavimo proceso sukliudyme, jutimų užplūdime, kitaip tariant, proto savarankiškumo arba kritiškumo praradime. O proto ekspresija arba galia glūdi sugebėjime ko plačiausiai, visapusiškai, ramiai dalyką apsvarstyti ir vykdymui pateikti kas tinkamiausia.

Šviesesnis protas toliau gali numatyti arba aiškiau nušviesti ateities perspektyvas. Aiškus protas neleidžia, laiku sukliudo ir visai atmeta jausmų pasiūlymus, užplūdusius geismus, nes aiškiu proto supratimu, jų paklausius, viskas baigtųsi blogiau arba dėl pasekmių reikėtų gailėtis.

Vadinasi, sveikas protas, aiškiai numatydamas būsimus nesmagumus, atsisako nuo jausmų peršamo malonumo.

Mišk.

GRUMTYNĖS SU LEMTIMI

JONAS MATONIS

47

Taip besikaunant ir priešą bevejant, mūsų kariuomenė išaugo į keletą divizijų su šiokia tokia artilerija, daugiausa iš priešo atimta, ir raitininkų daliniais. Per keletą mėnesių sukurta pradinė kariuomenė ir pirmasis priešas išvarytas už etnografifnių ribų. 1919 metų gale Daugpilio priemiesty Grybvoj kautynės ir bendrai karas su rusais buvo baigtas. Taika su Sovietų Rusija pasirašyta 1920 m. liepos 11 d. Maskvoje. Rusija pripažino Lietuvos atsiskyrimą ir visišką jos nepriklausomybę su sostine Vilniumi. Karo nuostolių atlyginimui Rusija sumokėjo Lietuvai 15,000,000 aukso rublių ir leido išsikirsti Rusijoj pasirinktinai 100,000 hektarų miško.

Tik nustūmus rusus už Dauguvos, atsirado kitas priešas — vadinami bermontininkai. Tai buvo vokiečiai, kurie, karą pralaimėję, atvirai dar bandė visokiomis priemonėmis užsilaikyti rytų erdvėje: Pabaltijy ir Gudijoje. Labai gerai ginkluota, slaptai valdoma iš Berlyno, kiek pairusios drausmės kariuomenė, daugiausia sudaryta iš visokių avantiūristų vadų ir kariškos tarnybos mėgėjų kareivių. Jų tarpe buvo geras nuošimtis tiesiog banditų.

Lietuvos kariuomenė jau nebuvo naujokynas, bet kautis gerai pramokusi, vydama iš Lietuvos rusus. Atitraukti lietuvių pulkai nuo Dauguvos į Šaulių — Radviliškio rajoną 1919 m. lapkričio 21-22 d. didelėse kautynėse visiškai sumušė bermontininkus, kurie pradėjo tiesiog bėgti į vakarus. Jie būtų buvę visai sunaikinti, jei santarvininkų komisija nebūtų užstojusi ir prašiusi sustabdyti kautynes, leidžiant likučiams laisvai pasitraukti į Vokietiją.

Iš bermontininkų paimtas karo grobis: 8 patrankos, 15 karo lėktuvų, 10 minosvaidžių, 1000 kulkosvaidžių, kelios dešimtys tūkstančių artilerijos šovinių, daugybė šautuvų, milijonai šautuvams bei kulkosvaidžiams šovinių ir kitų karškų reikmenų. Šis karo grobis padėjo apginkluoti mūsų kariuomenę, kurios 1920 m. jau buvo trys divizijos su įvairiais pagelbininiais daliniais.

1919 - 1920 m. tarp lenkų ir rusų vyko karas, kaip jis vyko tarp lietuvių ir rusų. Lenkams kurį laiką sekėsi ir jie rusus buvo nustūmę net iki Kijevo, bet, pasiekus Kijevą, laimė perėjo rusų pusėn. Lenkai, pralaimėję keletą mūšių, turėjo trauktis net iki Varšuvos. Pirma, bevarydami rusus, jie suspėjo užimti Vilnių, bet kai nuo rusų traukėsi, jį užleido rusams, o ne lietuviams.

Bet rusai tuomet laikėsi sutarties ir Vilnių užleido lietuviams. Lenkai prie Varšuvos atsigavo ir, vadovaujami aplenkėjusio lietuvio bajoro, lenkų maršalo Juozo Pilsudskio, vėl pradėjo smarkiai rusus mušti ir varyti atgal. Bet kai susisiekė su lietuvių kariuomene, tai, besivadovaudami lenkiška puikybe, su lietuviais nesiskaitė ir prasidėjo kautynės.

Nuolat čia veikianti santarvininkų komisija ragino tiek lenkus, tiek lietuvius nekovoti tarp savęs, turint bendrą priešą — rusus bolševikus, bet lenkams tai mažai padėjo, nes jie siekė savo amžino tikslo — prijungti Lietuvą prie Lenkijos. Jiems to siekti buvo lengva ir net patogu, nes sulenkėjusi Lietuvos bajorija to taip pat troško. Santarvininkų komisija nustatydavo demarkacijos linijas tarp lenkų ir lietuvių kariuomenių, bet čia pat lenkai vėl jas peržengdavo.

Santarvininkams tarpininkaujant, užsimezgė Suvalkuose derybos. Spalio 7 d. pasirašyta su lenkais sutartis, pagal kurią Vilnius ir visa jo sritis liko Lietuvos pusėje. Lietuviams pasitikint sutartimi, lenkai spalio 9 d., brutaliai sulaužydami tik ką pasirašytą sutartį, užėmė Vilnių be kautynių, nes lietuvių ten buvo pasiskleidę tik apie porą batalionų.

Po šio lenkų smurto buvo aišku, kad lenkais pasitikėti negalima, bet reikia su jais tik kovoti. Tuojau lenkai pradėjo iš Vilniaus puolimą užimti Kauną, apeinant jį iš šiaurės rytų pusės. Bet dabar lenkai patyrė kietą Lietuvos riešutą: 1920 m. lapkričio 19 d. prie Širvintų, vadovaujant generolui S. Žukauskui, lenkai lietuvių buvo sumušti, paimant jų pulko ir brigados štabus belaisvėn. Pats jų generolas Želigovskis vos spėjo pasprukti. Čia paimta 200 lenkų belaisvių, 2 patrankos, 9 minosvaidžiai, 20 kulkosvaidžių ir kita karo manta.

Antros panašios kautynės įvyko 21 d. prie Giedraičių su tokiu pat lietuvių laimėjimu. Po šių kautynių lenkai bėgo, o lietuvių kariuomenė žygiavo į Vilnių. Bet čia vėl ta nelemtoji santarvininkų komisija įsimaišė, kaip vejant bermontininkus iš Lietuvos. Pareikalauja sustabdyti kautynes, pažadant viską sutvarkyti taikiu būdu, nepadarant niekam skriaudos. Lietuviai antrą kartą be reikalo paklauso, nes nei santarvininkai, nei lenkai žodžio nelaikė ir Lietuvai padarytos skriaudos neatitaisė.

Nuo šiol kautynės sustojo ir prasidėjo diplomatinė kova, kuri tęsėsi beveik iki II pas. karo pradžios. Lietuvos kariuomenė pradėjo taikos meto gyvenimą, intensyviai ruošėsi būsimiems žygiams, bet, deja, dėl tam tikrų aplinkybių neteko tų žygių įvykdyti.

(Bus daugiau)

LIETUVIAI FLORIDOJE

Miami, Fla.

BAISIOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS

Prasidėjus vasaros šiltesniam orui, daugelis pietinės Floridos lietuvių išvažinėja į šiaurinės Amerikos ar Kanados miestus. Čia pasilikusieji kiekvieną sekmadienį renkasi 4 val. p. p. į Miami lietuvių Amerikos piliečių klubą, kur už prieinamą kainą pavalgo neblogus pietus ir mėgėjai veltui atsigeria, kiek nori šalto, iš bačkutės alučio, nes vis dar atsiranda geradarių, kurie vardadienių, gimtadienių ar kitomis progomis nuperka alaus.

Birželio 10 d., 3 v. p.p. nemažas būrys lietuvių susirinko į Šv. Roberto bažnyčią, esančią netoli lietuvių klubo patalpų, kur kun. dr. V. Andriuška atnašavo šv. Mišias už visus vienokius ar kitokių būdu už Lietuvos laisvę nukentėjusius, nukankintus, mirusius ar nužudytus ir dabar Sovietų Rusijos kalėjimuose tebekenčiančius rezistentus lietuvius.

Progai pritaikintame gražiame pamoksle kunigas ragino nepamiršti taip gražios Lietuvėlės, kurioje jam tik ketverius metus teko gyventi ir mokytis.

Lietuvių klubo salėje prie pietų stalų susėdus žymiai didesniam valgytojų skaičiui, vietinio Altos skyriaus naujas pirmininkas arch. A.Varnas, trumpai paminėjęs birželio mėn. prasidėjusias lietuvių kančias, pakvietė minėjimą, pradėti operos solistę A. Dambrauskaitę ir muzikę D. Liaugminienę su Amerikos ir Lietuvos himnais. Sugiedojus himnus, susikaupimo minute buvo pagerbti kaliniai, kovotojai ar rezistentai. Pirmininko A. Varno pakviesta, žinoma visuomenės veikėja skautininkė Kunigunda Kodatienė savo gražiai, poetiškai paruoštoj paskaitėlėj, pavedžiojo klausytojus po tėvynę, paminėdama savanorius — kūrėjus, iškovojusius laisvę ir gražiame birželio mėnesy prasidėjusias nelaimes, kai mongolų pulkai užplūdo tėvynę, ir pradėjo suiminėjimus, išvežimus ir žudymus. Prieš 39-rius metus prasidėjusios nelaimės ir dabar tebeslegia mūsų tėvynę ir joje mūsų broliai ir sesės ryžtingai ir vieningai tebekovoja dėl laisvės atgavimo. Vakarų pasaulį pasklidę ir gerai įsikūrę lietuviai ar kiek tik galėdami padeda tėvynėj kovojantiems broliams, ar daugiau kovoja tik tarp savęs?

Prelegentės K. Kodatienės trumpa, bet gražia forma pasakyta kalba paliko klausytojams gerą įspūdį.

Po paskaitos Aurelija Songvilaitė padeklamavo A. Brazinsko eilėraštį apie tėvynės meilę, o p. p. Jazbučių vaikaitis Ričardas gražia lietuvių kalba padeklamavo eilėraštį apie tėvų namelius.

Skyriaus pirm. A. Varnas padėkojo lietuvių klubo pirmininkei Sofijai Šeputienei už leidimą pasinaudoti klubo patalpomis, pravedant šį liūdną minėjimą, ir visiems minėjimo programos dalyviams ir pakvietė pasirašyti prez. Carteriui ir saugumo tarybos pirmininkui Brzezinskiui laiškus, dėl lietuvių rezistentų Petkaus ir Gajausko išlaisvinimo, kuriuos paruošė ir padalino O. Šilienė.

Po to visi vaišinosi klubo šeimininkės M. Paukštaitienės paruoštais skaniais pietumis ir gurkšnojo p.p. Jazbučių užfundytą alų.

Krp.

Nijolė ir Algimantas Simonavičiai.

KANADOS ŽINIOS

St. Catharines, Ont.

SUKURTA LIETUVIŠKA ŠEIMA

Balandžio pabaigoj sumainė aukso žiedus St. Catharinos gyventoja Nijole Gverzdytė ir torontietis Algimantas Simonavičius. Bažnytines apeigas atliko kun. A. Simanavičius OFM asistuojant kun. J. Liaubai OFM ir kun. B. Mikalauskui, OFM. Pamaldų metu giedojo sol. V. Paulionis ir vargonavo muzikas J. Govėdas. Žmonių dalyvao daug. Ceremonijos sudarė gilų įspūdį.

Vaišėse, kurios įvyko vienoje gražiausių miesto salių, dalyvavo daug svečių. Vyravo lietuviška nuotaika. Buvo įvesta viena kita tradicijų, įprastų mūsų kaimo lietuviškose vestuvėse: svotai ir melagis piršlys. Tas viskas pajvairino vaišes.

Nijolė Gverzdytė iš mažens yra skautė, paskautininkė, baigusi lietuvių šeštadieninę mokyklą, muzikos mokyklą — piano skyrių. Ilgus metus vargoninkavo vietos lietuvių parapijoj. Baigė Chicagoje tautinių šokių institutą. Buvo mokytoja St. Catharinėje tautinių šokių "Nemunas" vyresniosios grupės. Išvykusi į Londoną, Ont., studijoms priklausė lietuvių studentų klubui, buvo to klubo valdyboj, dalyvavo Londono LB apyl. valdyboj ir Kanados lietuvių jaunimo sąjungos valdyboj, kur ir dabar dar yra sekretorė. Taip pat priklauso skautams akademikams. Yra baigusi Londono, Ont., universitete medicinos fakultete terapiją (Ocupational therapy) ir šiuo metu dirba Toronto vienoj ligoninėj.

Algimantas Simonavičius yra baigęs lituanistinę mokyklą, iš mažens priklausė skautams ir yra skautas vytis. Šiuo metu yra Toronte skautų tunto tuntininko pavaduotojas. Dalyvauja jau ilgus metus "Varpo" chore. Profesija — chemijos inžinierius. Tęsia mokslą toliau — siekia magistro laipsnio. Dirba savoj specialybėj ir užima aukštą postą. Taip pat yra skautas akademikas.

Linkime jauniesiems daug laimės ir sekmės gyvenime, gi lietuviškoj veikloj ir toliau taip gražiai dirbti ir nepailsti ir būti pavyzdžiu kitiems.

Koresp.

LAIŠKAI "DRAUGUI"

VINCAS KRĖVĖ KALBĖJOSI SU MOLOTOVU, BET NE SU STALINU

(Žiūr. "Aidų" 1953 m. Nr. 3)

"Draugo" 1979 m. birželio 23 d. kultūriniame priede tilpo kun. Pijaus Brazausko straipsnis "Kunigo atsiminimai apie Vincą Krėvę". Manau, kad atsiminimus ne tik aš, bet dažnas mėgstame skaityti. Gavęs laikraštį, godžiai skaičiau ir minėtą kun. P. Brazausko straipsnį, nes Vincas Krėvė žinomas ne tik kaip kūrėjas, bet ir politikas, aktyviai dalyvavęs pačiose sunkiausiose Lietuvai dienose.

V. Krėvė buvo rusų raudonosios armijos okupuotos Lietuvos Maskvos įgaliotinio Dekanozovo pastatytos paleckinės vyriausybės užsienio reikalų ministeris ir ministerio pirmininko pavaduotojas, o J. Paleckiui užėmus prezidento postą, ir faktiškas ministeris pirmininkas. Atsiminimai apie tokį asmenį traukte traukia, nes norisi sužinoti ką nors naujo, dar nepaskelbto. Redakcijos prierašas tą smalsumą dar labiau paskatino.

Perskaičius kun. P. Brazausko straipsnį, teko labai nusivilti. Atsiminimai gana siauri ir tie patys su dideliais netikslumais (klaidomis). Paliekant nuošalyje religinio gyvenimo momentus, skaitytojų dėmesį patraukia V. Krėvės pasipasakojimai iš pergyvenimų Maskvoje. "Rusams jėga užėmus Lietuvą, prof. V. Krėvė, kaip įtakingas ir visų lietuvių gerbiamas asmuo, buvo **Stalino iššauktas į Maskvą** (mano pabraukta. A. J.). ...Po to profesoriui V. Krėvei buvo pakištas raštas ir liepta pasirašyti po juo. Profesorius mėginęs jį paskaityti, bet jam neleidę to padaryti. Liepė pasirašyti raštą, jo neskaičius... Grįžęs rado spaudoje "savo" atsišaukimą į lietuvių tautą, raginantį gražumu pasiduoti rusams lietuvių išgelbėtojams ir globėjams ir įsijungti į "Didžiąją Tėvynę"...".

Pasitikrinus Lietuvių Enciklopedijos XIII t. 75-81 psl. platoką aprašymą apie Vinco Krėvės gyvenimą, veiklą ir kūrybą, nėra nė žodelio apie susitikimą su **Stalinu.** Šiame LE aprašyme ir Vinco Krėvės atsiminimuose, paskelbtuose "Aidų" žurnalo 1953 metų Nr. 3, minimas susitikimas su Sov. S-gos užsienio reikalų komisaru **Molotovu,** bet ne su Stalinu. Ir V. Krėvė buvo ne iškviestas, bet pats prašėsi būti Molotovo priimamas. Pirmas prašymas buvo atmestas ir tik pakartotinai kreipiantis, gavo pasimatymą su Molotovu. Pasikalbėjimo turinys panašus, bet partneriai sumaišyti ir klaidina skaitytojus bei ateities istorikus.

Apie pakištą pasirašyti 'atsišaukimą" nei enciklopedijoje, nei minėtame "Aidų" žurnale paskelbtuose atsiminimuose V. Krėvė nė žodeliu neužsimena. Tad kyla klausimas, ar atsiminimų autorius kun. P. Brazauskas nebus sumaišęs ir supainiojęs įvykių ir vardų, kaip pasimatymą su Stalinu?

Rašant atsiminimus, reiktų vardus, vietoves ir datas pasitikrinti lengvai pasiekiamuose šaltiniuose, o ne pasikliauti tik savo atmintimi.

A. Juodvalkis

LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBE

Amerikos Lietuvių piliečių klubas, 3655 North West 34 St., gražiai veikia. Jo pirmieji veikėjai pirm. Antanas Norris ir sekr. H. Ratkus labai gerai pradėjo klubo veiklą. Jie nupirko iš Juozo Ratkaus žemę ir pradėjo statyti namą. Adomas Noreika daug darbo įdėjo į šį namą, padarė naują barą ir mokėjo ką reikia pataisyti. Antras pirm. buvo veiklus Antanas Kedsell. Victor Kraus taip pat buvo geras pirm. Prie jų klubas augo nariais ir kapitalu.

Dabar jau mažiau žmonių dalyvauja, nes kiti paseno. Nauji ateiviai veikia kiek gali, pirm. Petras Šilas gerai dirbo paradų metu. Dabartinė pirm. Seputienė gerai darbuojasi. Klubas atrodo gražiai, medžiais ir tvora sudaro darželio įspūdį.

Pirmieji veikėjai rūpinosi užmokėti paskolas, nes jų buvo daug. Dirbo visi be užmokesčio, tai ir dar sutaupė. Per praeitas Kalėdas valdyba ir direktoriai nubalsavo po 25 dol. dovaną Kalėdoms. Pinigų turi, tai dar galima praleisti, bet neilgai taip bus.

Senieji veikėjai nori, kad dar šis klubas gyvuotų, nes yra daug energijos ir kapitalo įdėta. Lai gyvuoja valdyba ir nariai, gal ateis geresni laikai ir vėl galėsime veikti, kad šis mūsų klubas dar geriau gyvuotų. Turėdavom chorą, kuriam vadovavo Petras Stevens, nariai buvo choristai, tai nereikėjo mokėti ir tokiu būdu sutraukdavom daug žmonių, nes lietuviai myli muziką. Dabar turime kviesti dainininkus iš kitų miestų, tai kainuoja daug pinigų.

Likite visi sveiki, lauksime šįmet atvažiuojant iš kitų kraštų mūsų rėmėjų.

Elena Ratkus

AZORIN

Pirmasis Stebuklas

Novelės. Vertė P. GAUČYS

Azorin — vienas žymiausių ispanų rašytojų, išgarsėjęs savo trumpom, poetinėm novelėm, kuriose pilna astrologų, raganų, pranašų ir aiškiaregių, turinčių magišką galią numatyti ateitį ar atgal pasukti laiko ratą. Azorino vaizduojami žmonės pasižymi dideliu dvasiniu gilumu. Rinkinyje 25 novelės.

Išleido Rūta 1979. **Kaina** su persiuntimu $5.75. Illinois gyventojai prideda 25 ct. **valstijos** mokesčio.

Užsakymus siųsti: DRAUGAS, **4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629.**

7 Drive-in Tellers

Open 6 days a week

Open Friday evenings, 5 P. M. to 8 P. M.

Instead of Thursday evenings

MARQUETTE NATIONAL BANK

64th and So. Western Avenue

Main Bank — 6316 South Western — GR 6-5100

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

Atdara apžiūrėjimui sekmad., liep 1d. nuo 1 iki 4 val. popiet

CICERO — BOULEVARD MANOR

Naujesnis liuksusinis 2-jų butų pajamų namas. Pilnai įrengtas rūsys, su vonia. 2½ maš. garažas. Daug priedų. Susitarimui skambinkit **863-5282.**

DĖMESIO!

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ ir kitus kraštus

NEDZINSKAS, 4059 Archer Ave. Chicago, Ill. 60632, telef. 927-5980

M. A. ŠIMKUS

NOTARY PUBLIC INCOME TAX SERVICE

4259 So. Maplewood, tel. 254-7450

Taip pat daromi VERTIMAI. GIMINIŲ iškvietimai, pildomi PILIETYBĖS PRAŠYMAI ir kitokie blankai

MOVING

SERĖNAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apdrauda.

Tel. — WA 5-8063

PLUMBING

Licensed, bonded, insured.

Nauji darbai ir pataisymai. Virtuvės ir vonios kabinetai. Keramikos ir kt. plytelės. Glass blocks. Sinkos vamzdžiai išvalomi elektra. Galite kreiptis nuo 7 iki 8 val. ryto arba po 5 val. vakaro.

ŠERAPINAS — 636-2960

ĮSIGYKITE DABAR

VLADAS ŠLAITAS

Nesu Vėjo Malonėje

Suskirstyta: Rudenio saulės raudonas ratas, Lietuviški debesys, Vandens žolė, Esu pozityvus ir praktiškas svajotojas. 110 pusi. Kieti viršeliai. Išleido ATEITIS 1978. Aplankas Vilijos Eivaitės. Spaudė Morkūno spaustuvė. Kaina su persiuntimu $5.73.

Ill. gyv. prideda 5% valstijos mokesčių. Užsakymus siųsti — DRAUGO adresu.

Tai puiki dovana — bet kuria proga!

Popular Lithuanian RECIPES

PATIKSLINTA IR PAGRAŽINTA LAIDA

Suredagavo Juozapina Daužvardienė

Šiom dienom Draugo spaustuvė išleido septintą laidą šios populiarios virimo knygos. J. Daužvardienė vėl patikslino ir pagražino šią laidą naujais paruošimais.

Tai geriausia dovana naujoms žmonoms ar marčioms. Daugelis apdovanojo kitataučius supažindindami juos su lietuvišku maistu ir virimu. Ši knyga yra sukėlusi labai daug pasisekimo lietuvių ir kitataučių darbo vietose ir organizacijose.

Knyga yra labai gražiai įrišta ir su spalvotomis iliustracijomis. Labai patogi vartojimui.

Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, Knygų Skyrius 4545 W. 63rd Street Chicago, Illinois 60629

Kaina su persiuntimu **$4.75**

Illinois gyventojai pridėkite dar 20 centų mokesčiams.

Apsimoka skelbtis dien. DRAUGE, nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis, gi skelbimų kainos yra visiems prieinamos.

REAL ESTATE

2 butai — medinis su sklepu ir garažu. Švarus, gerai prižiūrėtas. 63 — ir Troy.

2 butai — mūrinis. Įrengtas sklepas. 2 auto garažas. Avers ir 26.

Medinis namas su geležies prekių — hardware krautuve. Nebrangus.

ŠIMAITIS REALTY

Insurance — Income Tax Notary Republic

2951 W. 63rd St., 436-7878

2-jų butų po 5 kamb. medinis. Gazu šildymas. Garažas. Į vakarus nuo Kedzie, arti 39-tos. $41,900.00.

6 kamb. mūrinis. Naujai atremontuotas. Gazu-karštu vand. šildymas (baseboard). Mūr. garažas. Arti 72-os ir Talman. $44,500.00.

BUTŲ NUOMAVIMAS

Namų pirkimas — Pardavimas Valdymas

Draudimai — Income Tax Notariatas — Vertimai

BELL REALTY

J. BACEVIČIUS

6455 S. Kedzie Av. — 778-2233

Namai Chicagoje ir priemiesčiuose

73 ir Washtenaw. Geras kampinis 4 kamb. mūr. namas. Garažas. Tuojau galima užimti.

72 ir Mozart. 1½ aukšto naujesnis pajamų mūras. 5 kamb. apačioj, 4 kamb. viršuj. Pilnas rūsys. Garažas

59 ir Mozart. Iš naujesnių 8 butų gerai prižiūrėtas mūras. Pirkėjui 3 miegamų butas. Dėl informacijos skambinkit mums.

67 ir Pulaski. Naujas 3-jų miegamų bungalow. Sklepas, garažas. Pamatykite šiandien.

Prie 71 ir Kedzie. Labai geras pajamų namas. 8 butai po 2 mieg. Pilnai išnuomotas.

Geras 2 aukštų mūr. 5 ir 6 kamb. Rūsys, garažas. Tik $48,500. Apyl. 64 ir Artesian.

Oak Lawn, į vakarus nuo Cicero Liuksusinis 3 miegamų. "tri-level". Pamatykite šiandien.

Budraitis Realty Co.

4243 W. 63rd Street

Tel. — 767-0600

Mes turime kompiuterį ir esame nariu M.L.S., kas palengvina pardavimą bei pirkimą.

DAR SENA KAINA

Parduodamas žema kaina 4 kamb. mūro namas ant 37 p. sklypo. Nauji langai. Naujai išdekoruota. Tuoj galite keltis. Priešais Marquette Pką.

Dviejų aukštų mūro namas Marquette Pke. 2 butai po 6 kamb. ir trečias gražiame beismente. Daug vertingų priedų.

Labai švarus 2-jų butų namas ir garažas. Elektrinės durys. Atskiri gazo šildymai. Brighton Parke. $37,000.00.

2-jų aukštų mūro namas ir 2 auto garažas. Apie $6000.00 pajamų. Naujas stogas ir gazu šildymas. Apsauga nuo potvynio. Alum. langai. Galite pirkti už $41,800.00.

Modernus 15 metų mūro namas. 2 butai ir profesionalui liuksus ofisui patalpos. Daug priedų. Marquette Parke. Aukšta kokybė. $60,000.00.

Valdis Real Estate

2625 West 71st Street

Tel. 737-7200 ar 737-8534

Biznieriams apsimoka skelbtis "Drauge".

MISCELLANEOUS

TELEVIZIJOS

Spalvotos ir Paprastos. Radijai, Stereo ir Oro Vėsintuvai Pardavimas ir Taisymas

MIGLINAS T.V

2346 W. 69th St., telef. 776-1486

VALOME KILIMUS IR BALDUS

Plauname ir vaškuojame visų rūšių grindis.

J. BUBNYS — Tel. RE 7-5168

A. VILIMAS MOVING

Apdraustas perkraustymas Įvairių atstumų

Tel. 376-1882 arba 376-5996

10% — 20% — 30% pigiau mokėsite už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.

FRANK ZAPOLIS

3208½ West 95th Street Chicago, Illinois

Telef. GA 4-8654

Įvairių prekių pasirinkimas nebrangiai iš mūsų sandėlio.

COSMOS PARCELS EXPRESS

2501 W. 69 St., Chicago, Ill. 60629

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Telef. — 925-2737

Vytautas Valantinas

INVESTAVIMAI

Nebrangiai parduodami 4 savaičių šuniukai maišytos veislės (German Sheperd-Alaskos). Kreiptis 2-me aukšte —

7007 S. Artesian Ave., tel. 434-3622

Tool Room Repairmen

Large Plastics injection Molding Company seeks Tool and Die Repairmen. At least 7 yers or more experience required. Good starting salary and benefits. Contact:

Dean Harrison 455-3500

WELDER

Full or Part Time

You must be able to set up your own work from blue prints. This type of experience is necessary. Good starting rate, profit sharing and company benefits.

ADVANCED CURING SYSTEMS 3660 W. 38th St. — Tel. 247-8600

Mechanical-Electrical OPERATOR REPAIRMAN

Must have electrical and mechanical aptitude. Experience necessary.

MIDLAND PIPE & SUPPLY CO. 6111 W. 28th St., Cicero, Ill.

MACHINE MAINTENANCE MECHANIC

Experienced. Must have electrical knowledge. Good salary with benefits.

Call: 731-2900. Ask for Werner

CUSTODIAN WANTED

By Evanston Church. 40 hr. week. Must be able to perform minor repairs in addition to full maintenance work. Salary & Live-in quarters provided. For interview Call:

673-8564

HELP WANTED — VYRAI

SERVICE REPRESENTATIVE

Reikalingas malonus, suprantantis ir užjaučiantis asmuo kapų reikaluose. Sprantantis apie lauko priežiūros darbus, bet reikalinga mokėti mašinėle rašyti ir sklandžiai kalbėti angliškai. Pageidaujamas raštinės darbo ar panašus prityrimas.

Idealios darbo sąlygos. Geras pradinis atlyginimas ir visi priedai įskaitant Blue Cross - Blue Shield Hospitalization, Major Medical, Dental Program, Gyvybės draudimas, pensija bei užkandžiai — viską pilnai apmoka darbdavys.

Kreiptis į MR. QUINN — Tel. 378-7373

ŠV. KAZIMIERO LIETUVIŲ KAPINĖS

4401 W. 111th Street, Chicago, Illinois

Loretto ligoninei, vadovaujamai Šv. Kazimiero seserų vienuolijos, ruošiantis švęsti 40 metų ligoninės įkūrimo sukaktį, adminstratorė ses. M. Stephanie su Chicagos arkivyskupijos atstovu katalikų ligoninėms kun. Leroy Wickowski.

Pastabos ir nuomonės

KAS KAM SKOLINGI

1939 metais Vokietijai pradėjus karą su Lenkija, žydai Lietuvoje rodė didelį susirūpinimą, ieškojo kelių ir dėjo pastangas išvažiuoti iš Lietuvos, nes baiminosi, kad Lietuva gali būti karo paliesta ir tada jiems grėstų didelis pavojus. Nežiūrint, jog žydai Lietuvoj dėl turėtų palankių gyvenimo sąlygų dideliu procentu buvo labai turtingi, tačiau turėjo sunkumų gauti kitų kraštų įvažiavimo vizas, o jei ir turėjo įvažiavimo vizą, tai dažnai negalėdavo gauti tranzitinių vizų, nes tie kraštai bijodavo, kad pravažiuodami nepasiliktų jų kraštuose. Lietuviai šiuo atveju stengėsi kaip galėdami žydams padėti.

Vieną iš tokių atvejų galima būtų paminėti, jog Kauno miesto savivaldybės juriskonsulto padėjėjas (tai aukštas tarnybinis postas) advokatas Lazeris Lovenšteinas turėjo įvažiavimo vizą į JAV-bes, kur jo brolis dr. Lovenstein buvo labai turtingas, nes New Yorke buvo savininkas daugiau dvidešimties Stewart's kafeterijų. Tačiau negalėjo gauti Prancūzijos tranzitinės vizos ir grėsė pavojus adv. Laser Lovensteinui ir jo žmonai Marie Lovenstein likti Lietuvoje, kas galėjo reikšti jų žuvimą. Lovensteinai kreipėsi dėl pagalbos į Adalbertą Staneiką Prancūzijos tranzitinei vizai gauti. A. Staneika, panaudodamas turėtą pažintį su Prancūzijos nepaprastu pasiuntiniu ir įgaliotu ministeriu George Dulong, tranzitinę vizą išrūpino ir Lovensteinai suskubo laiku išvažiuoti ir, žinoma, tuo išsigelbėti.

Panašiai ir daugeliu kitų atvejų lietuviai žydams taip pat kuo galėdami padėjo ir talkino ne vien dėl buvusių gerų, draugiškų pažinčių, bet ir dėl to, kad iš seno lietuviai buvo žinomi, kaip nuoširdūs ir labai humaniški žmonės, ką ypač patvirtina pagal istorinę patirtį ukrainiečiai ir čekai, pasilikdami ir dabar lietuviams labai draugiški.

1940 metais bolševikams okupavus Lietuvą, lietuvių tautai buvo didžiausios tragedijos metas, lietuviai pergyveno didžiausią skausmą. Normaliai tokio sunkaus pergyvenimo metu iš draugų susilaukiama atjautimo, paguodos ir pagalbos. Deja, didžiausiam nustebimui ir didžiausiam nusivylimui pasirodė, jog žydai dideliu procentu uoliai talkininkavo bolševikams, užimdami atsakingas vietas NKVD, prisidėdami prie lietuvių tardymų, kalinimų, sąrašų sudarymų lietuvių trėmimų į Sibirą ir net prie Pravieniškių, Rainių ir Panevėžio įvykių. 1940 metais Lietuvai ir lietuviams buvo duotas dvigubas smūgis.

1941 metais Lietuvą okupavus vokiečiams, vėl lietuviai stengėsi padėti žydams: aukojosi, rizikavo, gyvybes gelbėdami, slėpdami žydus. Surinktais dokumentais dideli skaičiai lietuvių nukentėjo, buvo areštuoti, daug buvo sušaudyta už žydų gelbėjimą.

Ir kas dabar. Po karo pasirodė daug žydų leidinių, metančių neteisingus, melagingus kaltinimus lietuviams ir visai lietuvių tautai dėl žydų naikinimo karo metu. Ir dabar net po 34 metų tas šmeižtas tęsiamas. Per istoriją lietuviai žydams yra parodę didelį palankumą, pradedant Vytauto Didžiojo pakvietimu žydų Lietuvon 1388-89 m. Privilegijų aktais suteikiant žydams laisvų piliečių teises, apsaugojant jų religijos, jų kultūros, papročių, amatų bei prekybos teises. Suteiktomis privilegijomis žydai naudojosi apie 400 metų ir vėliau nepriklausomos Lietuvos laiku 1920 metais žydai buvo gavę autonomines teises savo religiniam, kultūriniam, socialiniam, sveikatos, švietimo, apmokestinimo tvarkymui.

Per istoriją tokių autonominių teisių žydai nė vienoje valstybėje nebuvo gavę. Su 154,000 gyventojų žydai sudarė 7.6¾ Lietuvos gyventojų, tačiau žydams priklausė 77 proc. Lietuvos prekybos, 22 proc. Lietuvos pramonės, 18 proc. susisiekimo ir transporto linijų. Žydų gydytojų buvo apie 43 proc. visos Lietuvos gydytojų skaičiaus, žydai advokatai sudarė daugiau 50 proc. Žydai turėjo 300 pradžios mokyklų su hebrajų ir yiddish kalbomis, 20 gimnazijų ir vieną mokytojų seminariją. Lietuvos valdžia žydų mokykloms, gimnazijoms ir mokytojų seminarijai teikė paramą. Žydų studentų priėmimas į Lietuvos universitetą buvo neribojamas. 1926 metais žydai studentai Lietuvos universitete sudarė 31,4% viso studentų skaičiaus. Žydų studentų studijuojančių teisę buvo 29.1 proc. ir 45.7 proc. studijuo jančių mediciną.

Didelių pakitimų statistikoje per sekančius 14 metų nebuvo. Žydai Lietuvoje turėjo 5 dienraščius, vieną rusų kalba. Turėjo 2 teatrus Kaune ir eilę teatro grupių provincijoje, keletą kultūros ir mokslo organizacijų su žydų istorine ir etnografine sąjunga. Žydų labai mažas skaičius dalyvavo lietuvių kultūriniam ir meno gyvenime. Žydai nesijungė į lietuvių politines organizacijas, jie dalyvavo savo politinėse organizacijose. Žydai nerodė noro dalyvauti lietuviškame gyvenime bei asimiliuotis.

Pateikti skaičiai geriausiai pasako apie žydų turėtą padėtį nepriklausomoje Lietuvoje. Nušviesta karo meto padėtis Lietuvoje nuo 1940 metų bolševikų okupacijos yra geriausias atsakymas lietuvių tautos šmeižėjams, lengva suprasti, kam parsidavusiems, kurie dangstosi, kad patys už padarytus prasikaltimus nebūtų patraukti tieson, kas lengvai galėtų būti padaryta.

Reziumuojant tenka pasakyti, jog žydų naikinimo planus naciai paruošė Vokietijoje, atvežė Lietuvon ir juos vykdė. Lietuviai apie tokius planus visai nežinojo. Jei buvo pavienių lietuvių, kurie prisidėjo prie nacių pragaištingo darbo, tai galima pasakyti, jog kiekviena tauta turi žemos moralės žmonių, tokių žmonių turi ir žydai. Betgi yra daug blogos valios, dėl keliasdešimt žemos moralės lietuvių, kaltinti visą lietuvių tautą. Visi gerai žinom, kai buvęs Lietuvos prezidentas dr. K. Grinius, buvęs ministeris prel. M. Krupavičius, buvęs ministeris J. Aleksa įteikė lietuvių tautos vardu generaliniam komisarui Rentelnui Kaune protestą dėl nacių daromų prasikaltimų prieš žydus ir dėl to jie buvo areštuoti ir ištremti.

Lietuvių tauta yra švari. Nuostabą kelia, kad dėl žydų parsidavėlių, keliančių šmeižtus, Izraelio vyriausybė ir žydų organizacijos jų nepasmerkia ir nuo jų neatsiriboja. Nejaugi žydų tauta nori nueiti istorijon, kaip nedėkinga tauta. Išgelbėti žydai iki šiol dar nėra pareiškę nors mažos padėkos jų gelbėtojams.

A. Šiaulikalnis

DABAR PATYS PADĖKIME VASARIO 16 GIMNAZIJAI

Džiugu buvo skaityti "Draugе" įdėtą Idos Kasparaitienės straipsnį "Padėkime mūsų Vasario 16 gimnazijai". Džiugu ne tik dėl to, kad jis atitinka visų buvusių Vasario 16 gimnazijos auklėtinių ir "Aušros" Tunto skautų jausmus, jų galvoseną ir įsitikinimus, bet ir dėl to, kad "Draugas" rado noro ir vietos straipsnį įdėti. Prisimenu, kad dar visai pradžioje, kai Vasario 16 gimnazija buvo įsteigta Diepholze, jos materialiniu atžvilgiu sunkiausiais laikais "Draugas" nesigailėjo vietos gimnazijos garsinimui, nei "Aušros" Tunto nuopelnų iškėlimui. O to mes, dar Diepholzo, o vėliau Huettenfeldo laikų "aušrokai", nepamiršome. Mums vyresnio amžiaus skautai vadovai tuos straipsnius parodydavo.

Straipsnis kalba už save. Jis ne tik mus pradžiugino, bet ir davė naujos vilties kad jis pasieks kitas motinas ir vaikų tėvus. Pasieks ne tik jų širdis, bet ir jų galvoseną ir jie padarys sprendimą savo vaikus auklėti Vasario 16 gimnazijoje — vienintelėje lietuvių gimnazijoje laisvajame pasaulyje. Tai, ką mums gimnazija davė lietuviškumo, patriotizmo ir sąmoningos ištikimybės atžvilgiu, niekas iš mūsų negali atimti ir neatims.

Sutinku, kad nėra lengva išdėstyti, ką Vasario 16 gimnazija davė ir ką ji ir dabar duoda. Jei ji neatstovautų tikrosios lietuviškos galvosenos, jei ji nebūtų savo dvasia tikrai lietuviškai švari, tai vargu, ar tarybiniai "darbuotojai" ir agentai mėgintų ten drumsti nuotaikas, vargu, ar jie su savo ta vadinamąja "Tėviškės" organizacija darytų pastangas visokiais būdais skverbtis į gimnazijos gyvenimą. Dabar jau tos "pastangos" žinomos ir dėl to nėra pavojingos. Žinoma, jau anais Diepholzo ir Huettenfeldo laikais "Aušros" Tunto skautai ir kitas gimnazijos jaunimas būdavo kviečiamas ir važiuodavo į kitus kraštus — gimnazijos jaunimas sėkmingai atstovavo Lietuvą Austrijoje, Šveicarijoje, Olandijoje, Italijoje, Anglijoje, Graikijoje, Prancūzijoje, Švedijoje ir įvairiose Vakarų Vokietijos vietose.

Savo žodžiais aš norėčiau kreiptis pirmiausia į buvusius Vasario 16 gimnazijos mokinius ir į "aušrokus" (buvusius "Aušros" Tunto skautus ir skautes). Jie patys tą pakilią nuotaiką, draugystę, džiaugsmą ir puikų jausmą būti lietuviais jų Vasario 16 gimnazijoje išgyveno. Vieni anksčiau, kiti vėliau iš Vokietijos ir iš gimnazijos išvažiavo, bet pas visus tas vidujinis ryšys su gimnazija liko. Jie turėtų žodžiu kreiptis į tėvelius ir pasakyti ką jie jaučia, ką jie galvoja ir ką gimnazija vaikams, jaunimui duoda. Gal flegmatikai gali pasakyti, kad tai mažai padės, bet taip mano supratimui nėra. Anksčiau tam gal ir reikalo nebuvo, bet dabar gimnazijos likimas pavojuje. Jau girdėjome, kad, jei gimnazija neturės pakankamo mokinių skaičiaus, tai Vak. Vokietijos vyriausybė daugiau paramos nebeduos, kas pagaliau yra visai suprantama. Čia vienas kitam galime pasakyti: "Padaryk pats tai, ko lauki iš kito!" Neklauskime vienas kito, kaip tai galėjo atsitikti? Nesakykime, kad tai mums nesuprantama, kad, matyti, buvo pridaryta klaidų. Per vėlu apie tai vien kalbėti — reikia veikti, reikia nuoširdžiai ir atvirai kreiptis į tėvelius. Daug laiko nebeliko — padarykime tai ne rytoj o jau šiandien.

Buvo rašyta, kad latviai savo gimnazijoje turi 120, o vengrai apie 350 mokinių. Pas juos yra daug mokinių iš užjūrių, iš kitų Europos kraštų. Vadinas, tai įmanoma; ir ką kiti gali padaryti, be abejo, galės ir lietuviai. Latviai į savo skaičių turi įjungę ir savo pradžios mokyklą. Reikia tikėti, kad ateityje ir Vasario 16 gimnazija tai padarys. Bet tai ateities reikalas, kurio nereikėtų stalčiuje laikyti. Dabartiniu metu mums, mieli broliai ir sesės, buvę Vasario 16 gimnazijos auklėtiniai, reikia neatidėliojant įsijungti į lietuviškąją talką Vasario 16 gimnazijos labui. Tikimės, kad "Draugas" ir šiam straipsniui ras vietos bendram mūsų visų reikalui. Šiandien Vasario 16 gimnaziją dar galime ne tik išgelbėti, bet ir pagaliau vėl tvirtai pastatyti ant kojų — rytoj gali būti jau vėlu.

Rudolfas Valdukaitis

P.S. Didžiai Gerbiamas Pone Redaktoriau!

Labai norėtųsi išlaikyti Vasario 16 gimnaziją gyva, ir tikėkimės, kad tai mums pavyks. Noriu pridurti, kad anais laikais kai kurie "Draugo" straipsniai buvo iškabinami "Aušros" tunto skelbimų lentoje.

Mūsų kolonijose

Worcester, Mass.

TRAGIŠKOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS

Worcesterio ir jo apylinkių lietuviai birželio 17 d. paskyrė birželio įvykiams prisiminti. Šv. Kazimiero par. bažnyčioje buvo atnašautos už Lietuvą šv. Mišios. Dalyvavo visos organizacijos su vėliavomis ir daug parapiečių. Šias šv. Mišias atnašavo ir turiningą, dienai pritaikintą pamokslą pasakė klebonas kun. A. Miciūnas, MIC.

LB v-bos surengtą minėjimą Maironio parko patalpose pradėjo pirm. Povilas Babickas. Jis, pasveikinęs susirinkusius, trumpai peržvelgė nedalios ir skausmo dienas, kurias šią dieną minime. Invokaciją sukalbėjo klebonas kun. A. Miciūnas, MIC. Maldoje jis prašė to tikrojo pagalbos šaltinio, mūsų Viešpaties Dievo, kančiantiems lietuviams paramos, o mirusiems amžiną atilsį. Po to sekė inž. J. Vasio (iš Bostono) paskaita. Savo trumpoje paskaitoje jis, vaizdžiai pateikęs neužmirštamus praeities įvykius, priminė laisvam pasauly gyvenantiems lietuviams pareigas ir uždavinius. Jis kvietė visomis išgalėmis, tiek veikla, tiek pinigine parama, prisidėti prie Lietuvos laisvinimo.

Po paskaitos pasivaišinta kavute ir pyragaičiais. Šios dienos išvakarėse, Worcesterio liet. radijo valandėlės metu, E. Meilus jr., anglų kalba plačiajai visuomenei pateikė net kelis trėmimų dienų reportažus. **J. B.**

— Joks gausumo ragas negali išlieti tiek daug gėrybių, kaip laiminanti motinos ranka. **W. Shakespeare**

Neužmirštamai ilgų metų draugei

A. † A. Aldonai Dirmantaitei Šimaitienei

mirus, giliai užjaučiame jos vyrą VLADĄ, dukras SILVIJĄ ir AUDRĄ, sūnų VYTAUTĄ ir jų šeimas.

Liūdime ir kartu išgyvename.

Elena ir Vytautas Damijonaičiai

Mylimai Mamai

A. † A. MARCELEI STEPAITIENEI mirus,

dukrą GRAŽINĄ HERZOG, sūnų ALGĮ STEPAITĮ ir jų šeimas, SODONIŲ šeimą ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Romas, Angelė, Aurdė, Renata ir Ingutė Meilai

EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

DOVYDAS P. GAIDAS ir GERALDAS F. DAIMID

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

4330-34 So. California Avenue
Telefonai LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktoriai
6845 SOUTH WESTERN AVE.

Trys Moderniškos Koplyčios
Mašinoms Vieta

Tel. 737-8600
Tel. 737-8601

PADĖKA

A. † A. VALERIA RAMONIENĖ

Mūsų mylima brangi mama-močiutė iškeliavo į amžinuosius namus 1979 m. gegužės 30 d., ir buvo palydėta į paskutinę poilsio vietą Šv. Kazimiero kapinės birželio 2 d.

Mes reiškiame nuoširdžią padėką taip gausiai dalyvavusiems mamytės laidotuvėse, už šv. Mišių aukas, už gėles, aukas Kristijono Donelaičio lituanistinės mokyklos, užuojautas pareikštas spaudoje bei laiškais ir tarusiems raminantį žodį.

Didelė pagarba ir padėka Dr. Albinai Prunskienei už nuoširdų ir rūpestingą medicininį patarnavimą mamytės ligoje.

Nuoširdi padėka Švč. M. Marijos bažnyčios kun. V. Zakarauskui už dvasinius patarnavimus suteiktus mamytei paskutinėje gyvenimo valandoje, už maldas, gedulingas pamaldas ir palydėjimą į Šv. Kazimiero kapines, taip pat kun. Jonui Kuzinskui už aplankymą šermenyse.

Dėkojame sol. Vytautui Radžiui už gražų giedojimą laike šv. Mišių.

Nuoširdus ačiū karsto nešėjams.

Dėkojame laidotuvių direktoriui Donald A. Petkui už malonų ir nuoširdų patarnavimą.

Visiems, visiems nuoširdus ačiū.

Nuliūdę: dukterys, žentai, anūkai ir seserys.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago
1410 So. 50th Av., Cicero
Tel. 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Dėl brolio Felikso mirties,

KATRIUTEI GINIOTIENEI

gilią užuojautą reiškiame.

Olga ir Henrikas Kašinskai

Brolio Aleksо gedinčią

PONIĄ ONĄ GRIŠKELIENĘ

giliai užjaučiame.

Jonas ir Ona Vaičekoniai
Lidija Karpavičienė

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

PHILLIPS - LABANAUSKAS

3307 SO. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) ir SŪNŪS

2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
11029 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410

PETRAS BIELIŪNAS

4348 SO. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

JURGIS F. RUDMIN

3319 SO. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-39

POVILAS J. RIDIKAS

3354 SO. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

VASAITIS - BUTKUS

1446 So. 50th Ave., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

Perskaitę "Draugą", duokite jį kitiems.

APLINK MUS

× **East St. Louis apylinkės** iždininkas Alfonsas Gerčys, siųsdamas savo apylinkės aukas Jaunimo kongresui, rašo: "Stengiamės su visais pasikalbėti, visų paprašyti. Gaila, kad ne iš visų sugebėjome išprašyti, taigi teko "apšvarinti" iždą".

× **Šv. Kryžiaus ligoninė** savo 50-ties metų sukaktį oficialiai atidarė birželio 24 d. šv. Mišiomis, kuriose dalyvavo didelė dalis Šv. Kazimiero seserų vienuolijos narių, kunigų ir tarnautojų. Nors ligoninė pradėjo veikti 1928 m. gruodžio 19 d., bet auksinis jubiliejus bus minimas šiais metais, nes tik 1929 m. ligoninė pradėjo veikti plačiai ir našiai.

× **Dainavoje** ateitininkų stovykla bus nuo liepos 22 d. iki rugpiūčio 5 d. Liepos 28 d. įvyks stovykloje meno vakaras.

× **Televizijoj** šv. Mišios yra rodomos kiekvieną sekmadienį 8 val. ryte iš WGN-TV (Chanel 9) stoties, kad ligoniai, seneliai ir sunegalavę turėtų progą pasimelsti namuose.

× **Kostas ir Salomėja Januškai** Vytauto Didž. Šaulių rinktinės bibliotekai paaukojo daug vertingų knygų. Biblioteka knygų skaičiumi nuolatos auka — ją tvarko Adolfas Ramonis.

× **Dr. Augustinas Idzelis** Ateitininkų sendraugių stovykloje Dainavoje rugpiūčio 2 d. kalbės tema: "Gamtos apsaugos klausimai Lietuvos pajūry".

× **Aloyzas Baronas**, "Draugo" vienas redaktorių išvyko savaitei atostogų.

× **Prof. Juozas Žilevičius**, muzikologinio archyvo vedėjas Jaunimo centre, išvyko porai mėnesių kaip garbės svečias į Valdo ir Almos Adamkų vasarvietę Tabor Farm, Sodus, Michigan.

× **Šv. Kazimiero vienuolijos seserys** pravedė pašaukimų dieną jaunoms mergaitėms — septinto ir aštunto skyriaus moksleivėms. Apie religinius pašaukimus kalbėjo seselės Ann Barbara, Elizabeth Ann, Grace Ann, Mary Therese ir Regina Marie. Mergaitės domėjosi ypač žiniomis apie pašaukimus apaštalų ir pranašų, kaip jie buvo pavaizduoti seselių paskaitose.

× **Titas Briškaitis**, žurnalo "Varpo" administratorius, išbuvęs vieną mėnesį Šv. Kryžiaus ligoninėje geroje dr. Wm. M. Ross ir ligoninės personalo priežiūroje, sustiprėjęs grįžo į namus Melrose Park, Illinois.

× **Dr. Ferdinandas Kaunas**, Jaunimo kongreso aukų rinkimo pirmininkas, ne tik stropiai renka aukas iš kitų, bet ir pats remia kongresą su 505 dol. auka.

× **Ligonių slaugytojams namuose** kursas Šv. Kryžiaus ligoninėje prasidėjo birželio 24 d. ir tęsis iki rugpiūčio 3 d. Tai jau 55-tasis kursas, kuris nuo 1969 m. padeda paruošti namų slaugytojus. Čia dėsto gailestingosios seserys, maitinimo priežiūros specialistai, terapistai ir kt.

× **NAMAMS PIRKTI PASKOLOS** duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais.
Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road — Telef. **VI 7-7747**. (sk.)

× **Albinas Kurkulis**, akcijų brokeris, dirbąs su **Rodman & Renshaw, Inc.**, patarnauja akcijų bonų, fondų bei kitų vertybių pirkime ir pardavime. Susidomėję **skambinkite 977-7916**. (sk.)

× **"Aukštyn širdis"**, Los Angeles lietuvių evangelikų biuletenis, šių metų 1 nr., pasiekė mūsų redakciją. Šiame biuletenyje duodama straipsnių, a. a. dr. Mykolo Deveikio nekrologas, bet yra ir informacijos apie reformatų generalinio superintendento kunigystės 50 ir amžiaus 80 metų sukaktį, apie kun. V. Palubinsko kunigystės 25-rių metų sukakties minėjimą ir net apie pop. Joną Paulių II, kuriuo pasidžiaugama, kad jis dažnai prisimena Lietuvą. Biuletenį leidžia kun. M. Preikšaitis.

× **Povilo Dilio sudarytos** 1953 - 1977 metų "Sėjos" žurnalo Nr. 1 - 135 pavardžių ir straipsnių antraščių rodyklės išspausdintos ir išsiuntinėtos prenumeratoriams. Adresas: J. Urbelis, 1649 No. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160.

× **Detroito Dievo Apvaizdos** parapijos klebonas kun. Viktoras Krikščiūnevičius tarybos vardu per Joną Urboną, parapijos tarybos pirmininką, atsiuntė "Draugo" spaudai stiprinti 20 dol. auką. Klebonui ir parapijos tarybai už savos spaudos rėmimą nuoširdžiai dėkojame.

× **Joseph Jackson** iš Lansing, Mich., atsiuntė "Draugui" aukų 10 dol. lietuviškai spaudai stiprinti. Nuoširdžiai dėkojame.

× **Antanas Giniotis** iš Chicagos, mokėdamas "Draugo" prenumeratą, dar ptridėjo 8 dol. auką. Už auką mielam skaitytojui dėkojame.

× **Aukų "Draugui"** mokėdama prenumeratos mokestį, pridėjo 5 dol. Viktorija Sakalienė iš Chicagos ir 2.70 dol., pirkdama knygų, pridėjo Anelė Lakavičienė iš Rochesterio, N. Y. Mieloms skaitytojoms už aukas nuoširdžiai dėkojame.

Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus išvyka į New Buffalo, Mich., įvyks liepos 8 d. Čia matyti išvykos komitetas. Iš kairės pirmoj eilėj: Ed Walaitis, Janina Marks, Joe Kwain, Mae Madsen, Isabel Baltramaitis, Emily Balzekas, Mary Krauchunas, Irene Norbut, Ann Paprota, Lucille Gasko, Stanley Balzekas, jr., Stanley P. Balzekas. Antroj eil. Lee Skinkys, Lillian Wenc kus ir Betty Oliver.

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

PABUVOKIME PAS LIETUVIUS PAŠTININKUS

Birželio 21 d. Lietuvių paštininkų sąjungos valdyba Onos Idzelienės namuose buvo susirinkusi posėdžiui ir aptarė sąjungos reikalus. Tarpe kitų klausimų aptartas ir tradicinis vasarinis pobūvis, kuris įvyks liepos 8 d. Vyčių salėje ir sodelyje.

Vyr. pobūvio šeimininkė K. Repšienė, talkinint Eleonorai Lukienei ir Rožei Miliauskienei, pobūvio dalyviams paruoš skanias vaišes.

Gaivinančių gėrimų barą aptarnaus Kostas Repšys su Janulio ir Aglinsko talka.

Veiks turtingas laimės šulinys, kuriam dovanas suaukojo nuoširdūs prekybininkai, sąjungos nariai ir kit. Laimės šulinio reikalus tvarkys pats pirmininkas su valdybos nariais.

Lietuvių paštininkų sąjungos nuolatinis prietelis, negalėdamas pobūvyje dalyvauti, kap. Eugenijus Petrauskas paštininkų veiklą iš anksto parėmė nuoširdžia pinigine auka. Sąjungos valdyba jam nuoširdžiai dėkoja.

Vincas Kuliešius ir kiti sąjungos nariai atliks trumpą meninę programą.

Lietuvių paštininkų sąjunga visada greitai atsiliepia į mūsų kitų kultūrinių ir politinių organizacijų prašymus ir iš savo kuklaus iždo jų darbus paremia, neaplenkdami mūsų spaudos ir radijo valandėlių. Ir šio pobūvio lėšos bus skiriamos panašiems tikslams. Pobūvio pradžia 1 val. p. p.

Po posėdžio Ona Idzelienė pavaišino kavute, kurios metu buvo pasveikintas vardinių proga sąjungos pirmininkas Jonas Indriūnas. Tad pabuvokime jaukioje nuotaikoje su lietuvių paštininkų šeima.

J. Janušaitis

20 METŲ LEMONTO LITUANISTINEI MOKYKLAI

Chicagos pietvakariuose sėkmingai veikiančiai Lemonto Maironio lituanistinei mokyklai šiais metais sukanka dvidešimt metų. Mokykla buvo įsteigta 1959 metais Onos Abromaitienės pastangomis savo privačiuose namuose su 9 mokiniais. Dabar Lemonto lit. mokykla turi 140 mokinių ir naudojasi nuomotomis valstybinės mokyklos patalpomis. Šiuo metu mokytojauja 18 mokytojų, vadovaujant direktorei Laimai Trinkūnienei ir vicedirektorei Jūratei Jakaitienei. Tėvų komitetą sudaro: pirm. Rasa Bialik, Jolanta Zubinienė. Izolda Klein, Romas Krištopaitis, Romas Slivinskas ir Romas Kankus.

Mokyklos dvidešimtmečio sukaktis buvo iškilmingai paminėta vadovybės ir Tėvų komiteto surengtu minėjimu — pobūviu š. m. gegužės 5 d. graikų parapijos salėje. Minėjimą pradėjo R. Bialik, visus sveikindama ir supažindindama su vakaro vedėja J. Jakaitiene. Vakaro vedėja visus trumpai supažindino su 20 metų mokyklos istorija ir mokyklos steigėjais. O. Abromaitienei įteikė gėlių. Perskaičius sveikinimą iš Lietuvos generalinės konsulės J. Daužvardienės, žodžiu sveikino PLP pirm. Vytautas Kamantas, Švietimo tarybos pirm. Bronius Juodelis, LB Vidurio vakarų apyg. pirm. Kazys Laukaitis, LB Lemonto apyl. pirm. Algis Kazlauskas ir Ateitininkų sendraugių sąjungos pirm. Vytautas Šoliūnas. Pobūvyje dalyvavusiems mokyklos buvusiems vedėjams bei direktoriams A. Abromaitienei, M. Umbrasienei ir Vyt. Kamantui ir šias pareigas ėjusiems Tėvų komiteto pirmininkams Rasai Šarauskienei ir Kęstučiui Biskiui buvo išreikšta padėka ir prisegtos gėlės. Nuoširdžiai padėkota buvo ir čia nedalyvavusioms vedėjoms: O. Šilėnienei, M. Rašimienei ir J. Cijūnėlienei-Dantienei, kurios ilgas, širdingas sveikinimas čia buvo perskaitytas. Dabartinė direktorė Laima Trinkūnienė buvo apdovanota gėlėmis ir buvo supažindinti ilgiausiai išdirbę mokytojai: M. Umbrasienė — 12 metų, Z. Katiliškienė — 11 m., O. Abromaitienė — 10 m., B. Navickienė — 9 m., K. Buinevičienė ir R. Paulienė — po 7 m. Buvo pagerbti mokyklos abiturientai — dabartiniai mokytojai: K. Abromaitytė, S. Umbrasaitė, K. Griniūtė, R. Burba R. Kronas, R. Ardytė ir ypač labai sėkmingai 5 metus dirbančios: A. Katiliškytė ir R. Šoliūnaitė.

Per visą dvidešimtmetį mokyklos išlaikymu labai rūpinosi tėvų komitetai. Jiems buvo nuoširdžiai padėkota. Padėkota buvo ir LB Lemonto apylinkės valdyboms bei apygardai, kurios per daug metų lėšomis gausiai parėmė Lemonto lituanistinę mokyklą. Padėkota buvo A. Trinkūnui, A. Modestui, Ingauniams ir visiems kitiems mokyklos talkininkams. Buvo apgailestauta, kad dėl lėšų stokos neišėjo mokyklos jubiliejinis leidinys, kuris bus išleistas šį rudenį. Leidinio mecenatams, kurie aukojo po $100.00: dr. M. ir K. Biskiams, A. ir J. Kereliams, dr. P. ir A. Sutkams, J. ir G. Talandžiams buvo išreikšta didelė padėka.

Sukaktuvinio pobūvio programą atliko šios mokyklos buvę ar dabartiniai mokiniai su talkininkais iš Cicero lit. mokyklos. Buvo atlikta labai nuotaikinga humoreska — vaidinimas "Velnio nuotaika", parašyta ir režisuota R. Šoliūnaitės ir A. Žygo. Jaunimas savo roles labai gerai atliko. Po programos vyko vaišės, dovanų paskirstymas, šokiai prie visų labai mėgiamo Neo-Lituanų orkestro, vadovaujamo Algio Modesto. Erdvi salė buvo pilna svečių net iš tolimų vietovių. Pobūvio pelnas papildė mokyklos iždą.

Pradedant trečią dešimtmetį, Lemonto lituanistinei mokyklai visi linkėjo sėkmės ir ištvermės. Ši mokykla yra labai reikalinga Chicagos pietų ir vakarų priemiesčiuose gyvenančioms lietuvių šeimoms, kurių skaičius nuolat didėjt. Didėjant Lemonto Maironio lit. mokyklos mokinių skaičiui, reikalingi ir nauji mokytojai. Reikalingi ir nauji mokiniai, kad neliktų nė vieno lietuviuko ar lietuvaitės šioje apylinkėje, nelankančių lituanistinės mokyklos.

B. Juodelis

LIET. JAUNIMO PETICIJOS ĮTEIKIMAS

Kaip jau anksčiau buvome minėję, lietuvių jaunimo peticija Jungtinėms Tautoms buvo įteikta 1979 m. birželio 15 d. New Yorke. Šią 150,000 parašų peticiją priėmė JAV atstovas prie Jungtinių Tautų Žmogaus teisių komisijos Edward Mezvinsky.

Lietuvių delegaciją sudarė Pasaulio Lietuvių Jaunimo sąjungos atstovai Violeta Abariūtė iš Detroito, Jūratė Krokytė-Stirbienė ir Rimantas Stirbys iš Philadelphijos, Danutė Norvilaitė iš New Yorko ir Lietuvos Vyčių atstovas William A. Siditis iš New Yorko. Juos lydėjo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir Koalicijos gelbėti Petkų ir Gajauską atstovas kun. Kazimieras Pugevičius iš New Yorko ir JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos pirmininkė Aušra Zerr iš Philadelphijos, kurios pastangomis Lietuvių delegacija buvo priimta pas Edward Mezvinsky.

Peticijoje prašoma, kad Sovietų okupuotuose Pabaltijo kraštuose būtų grąžintos žmogaus, religinės bei tautinės teisės ir valstybinė nepriklausomybė. Peticijos tekstas buvo paruoštas anglų, vokiečių, ispanų ir portugalų kalbomis. Jaunimo peticijos parašai buvo surinkti prieš kelerius metus ir iki šiol buvo dėtos pastangos peticiją įteikti Jungtinėms Tautoms. Peticijai parašai buvo renkami organizuotai Anglijoje, Argentinoje, Australijoje, Brazilijoje, JAV, Kanadoje, Šveicarijoje, Venecueloje ir Vokietijoje. Paskirų parašų gauta iš pavergtos Lietuvos, Indijos, Indonezijos. Malaizijos, Švedijos, Urugvajaus ir kitur. Apskaičiuojama, kad iš svetimtaučių surinkta 130,000 parašų, kurie tuo pačiu buvo supažindinti su dabartine Lietuvos padėtimi. JAV-se buvo surinkta 57.3% visų parašų — vien Chicagoje Pranas Budvytis surinko daugiau kaip 35,000. Lietuvių negausi Kolumbija surinko net 30.5% visų parašų. Ten ypač pasidarbavo Jonas Kaseliūnas ir kun. M. Tamošiūnas.

Įteikiant peticiją daugiau kaip valandą trukusiame pokalbyje buvo priminta, kad birželio 15 d. lietuviams yra skaudžių prisiminimų diena, nes prieš 39 metus Sovietai okupavo Lietuvą ir, atėmę laisvę, pradėjo tautinį genocidą ir trėmimus į Sibirą.

Taip atrodo Lietuvių Jaunimo peticijos šūstis — 150,000 su viršum parašų. Ją pagaliau priėmė JAV atstovas Mezvynski ir įteikė Jungtinėms Tautoms.

IŠ ARTI IR TOLI

J. A. VALSTYBĖSE

— **Pabaltijo valstybių diplomatinis tęstinumas studijuojamas.** Prof. dr. Bronius Nemickas dalyvavo Pavergtųjų Europos tautų seimo delegacijoje, kuri birželio 20 d. besiartinančios Pavergtųjų tautų savaitės proga lankėsi Valstybės departamente, Atstovų rūmų pirmininko O'Neil, Europos saugumo ir bendradarbiavimo kongresinės komisijos pirmininko Fascell įstaigose ir pas Atstovų rūmų politinės komisijos pirmininką Zablocki. Delegacija (be Nemicko, Korbonski, Visoian ir Petkoff) darė žygių, kad šiemetinė prezidento Pavergtų tautų savaitei skirtoji deklaracija ir kongrese įvyksiančios diskusijos iškeltų ir pabrėžtų žmogaus teisių ir tautų apsisprendimo reikšmę pasaulio taikai. Valstybės departamente delegaciją priėmė sekretoriaus pavaduotojas Europos reikalams James I. Goodby. Aiškinantis specifinius sovietų pavergtųjų kraštų reikalus su Valstybės departamento pareigūnais, Nemickas, kalbėdamas Pabaltijo valstybių vardu, iškėlė jų diplomatinio atstovavimo tęstinumo ir mūsų politinių kalinių (ypač Helsinkio grupės narių Viktoro Petkaus ir Balio Gajausko) klausimus. Valstybės departamento pareigūnai pareiškė, kad esą domimasi Pabaltijo valstybių diplomatinio atstovavimo tęstinumu — aiškinamasi jo sudėtingumas su teisiniais nuostatais, o mūsų Petkaus ir Gajausko likimu, esą, rūpinamasi nemažiau, kaip Ščaranskio ir Orlovo. Po delegacijos vizitų dr. B. Nemickas savo patirtimi JAV svarbiose įstaigose pasidalino su Lietuvos atstovu Washingtone dr. S. K. Bačkiu.

Jaunimo kongrese Europoj programą atliks fleitistas Petras Odinis, gimęs 1946 m. Vilniuje ir 1974 m. imigravęs į V. Vokietiją.

DIDŽ. BRITANIJOJ

— **Jaunimo kongreso koncertas** įvyks liepos 14 d., Queen Elizabeth Hall, South Bank, Londone. Programą atliks Volungės dainininkės iš Toronto, Gintaro liaudies šokių ir muzikos ansamblis iš Montrealio, pianistė Raminta Lampsatytė ir fleitistas Petras Odinis iš Vokietijos.

— **Išvežtųjų minėjimas** įvyko birželio 10 d. St. Martin-in-the Fields bažnyčioje, Londone, Baltų Tarybos iniciatyva. Į minėjimą atsilankė taip pat kitų Rytų Europos kraštų atstovai ir mūsų draugai anglai. Baltijos kraštų diplomatams atstovavo Lietuvos Charge d'Affairs V. Balickas su ponia ir Estijos — ponia A. Taru. Pamaldas už žuvusius ir nukentėjusius pabaltiečius atlaikė latvių katalikų kun. P. Cirsis, SJ, Lietuvių — kun. dr. J. Sakevičius, MIC, ir Estijos — liuteronų dekanas dr. J. Taul. Jaudinantį pamokslą pasakė anglų kalba kun. Austen Williams, St. Martin-in-the Fields bažnyčios klebonas. Prieš pamaldas latvių, lietuvių ir estų jaunimas įnešė prie altoriaus Baltijos kraštų tautines vėliavas. Pamaldų pertraukoje atminimu grojo estas Jaak Liivoja. Lietuviai, gausiai dalyvavę minėjime, parodė gilią pagarbą žuvusiems broliams ir seserims.

OKUP. LIETUVOJE

— **Mirė Juozas Šliavas**, Žeimelio vidurinės mokyklos anglų kalbos mokytojas, kraštotyrininkas, suorganizavęs kraštotyros moziejų mokykloje, o taip pat spaudoje paskelbęs rašinių. Buvo gimęs 1930 metais.

CHICAGOS ŽINIOS

PARUOŠIA DARBAMS

Chicagoje plečiamas moksleivių paruošimas darbams. Pirmoj tokių paruošimų grupėj yra 120 moksleivių.

MOKYKLOS PAŽYMĖJIMAS INVALIDUI

Vežiojamoj kėdėj galintis judėti Tom Lash, 18 m., gavo Curie aukšt. mokyklos baigimo atestatą ir rudenį ruošiasi vykti studijuoti sąskaitybą Southern Illinois universitete. Per ketverius metus jis nepraleido nė vienos dienos pamokų aukštesnėje mokykloje.

PLANETŲ TYRIMAS

Mokslo ir pramonės muziejuje, Chicagoje, atidarytas naujas skyrius — planetų tyrimas. Čia surinkti eksponatai, vaizduoją raketas į Venerą, Jupiterį ir Saturną. Amerikiečių Voyager II pasieks planetą Jupiterį liepos 10 d.

ČIUOŽĖJAI IR SVEIKATA

Dr. L. A. Sorto skelbia, kad čiuožimas riedančiomis ant ratukų pačiužomis yra sveikas, sveikesnis už bėgimą.

LIPINUKAI AUTOMOBILIAMS

Chicagos miesto automobiliai iki liepos 15 d. turi gauti naujus lipinukus savo automobiliams. Lietuviams artimesnė vieta yra McKinley parkas, 2210 W. Pershing Road (3900 Sauth). Automobiliams, kurie neturi pilnų 35 arklio jėgų, mokestis 20 dol.

MEŠKERIOTOJŲ VARŽYBOS

Chicagos parkų distrikto suorganizuotos vaikų meškeriojimo varžybos, prasidėjusios liepos 3 d., tęsis iki liepos 26 d.

Advokatas JONAS GIBAITIS
6247 So. Kedzie Avenue
Tel. — 776-8700
Chicago, Illinois 60629
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 val. iki 1 val. d.

ADOLFAS SAPOKA
Senasis Vilnius
★
Vilniaus miesto istorijos bruožai iki XVII a. pabaigos.
Išleido Tėvai Pranciškonai. Spaudė Tėvų Pranciškonų spaustuvė Brooklyne. 332 pusl. Kieti viršeliai. Kaina su persiuntimu $6.73.
Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, Il. 60629